

Ministerstwo Finansów

Informacja o realizacji ustawy o grach i zakładach wzajemnych w 2003 roku

www.mf.gov.pl/gryizakladywzajemne

Warszawa 2004

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	2
1.1. STAN PRAWNY	2
1.2. LIMITY LOKALIZACYJNE	4
1.3. STOPIEŃ WYKORZYSTANIA LIMITÓW W PODZIALE NA RODZAJE OŚRODKÓW GIER	4
1.4. POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE W SPRAWIE WYDAWANIA ZEZWOLEŃ NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH	5
1.4.1. INFORMACJA O UDZIELONYCH W 2003 ROKU ZEZWOLENIACH NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE GIER LOSOWYCH, ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH I GIER NA AUTOMATACH	5
1.4.2. INFORMACJA O UDZIELONYCH W 2003 ROKU ZEZWOLENIACH NA PRZEPROWADZENIE LOTERII PROMOCYJNYCH, LOTERII FANTOWYCH, LOTERII AUDIOTEKSOwych ORAZ GRY BINGO FANTOWE	6
1.4.3. INFORMACJA O DECYZJACH ODMOWNYCH MINISTRA FINANSÓW W SPRAWIE WYDANIA ZEZWOLENIA NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH W 2003 ROKU	6
1.4.4. INFORMACJA O DECYZJACH MINISTRA FINANSÓW COFAJĄCYCH ZEZWOLENIE NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH WYDANYCH W 2003 ROKU	7
1.4.5. INFORMACJA DOTYCZĄCA SPRAW TOCZĄCYCH SIĘ PRZED NACZELNYM SĄDEM ADMINISTRACYJNYM	7
1.4.6. INFORMACJA O UDZIELONYCH W 2003 ROKU ZEZWOLENIACH NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE GIER NA AUTOMATACH O NISKICH WYGRANYCH	7
2. ANALIZA EKONOMICZNA PODMIOTÓW RYNKU GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH 10	
2.1. WIELKOŚĆ ORAZ STRUKTURA PRZYCHODÓW	11
2.2. PRZYCHODY Z GIER W PODZIALE NA PODMIOTY	19
2.3. SYTUACJA FINANSOWO – EKONOMICZNA PODMIOTÓW RYNKU GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH DZIAŁAJĄCYCH NA PODSTAWIE ZEZWOLENIA WYDANEGO PRZEZ MINISTRA FINANSÓW	22
2.3.1. SYTUACJA MAJĄTKOWA ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA MAJĄTKU PODMIOTÓW	22
2.3.2. KAPITAŁY WŁASNE PODMIOTÓW	24
2.3.3. RENTOWNOŚĆ SPRZEDAŻY GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH	25
3. PODATEK OD GIER, OPŁATY I DOPLĄTY W GRACH STANOWIĄCYCH MONOPOL PANSTWA.....	28
3.1. PODATEK OD GIER	28
3.2. WPŁYWY Z OPŁAT ZA ZEZWOLENIA, EGZAMINY I ŚWIADECTWA ZAWODOWE W 2003 ROKU.....	33
3.3. DOPLĄTY DO STAWEK, CEN LOSÓW I INNYCH DOWODÓW UDZIAŁU W GRACH	34
4. NADZÓR I KONTROLA DZIAŁALNOŚCI OBJĘTEJ USTAWĄ.....	35
5. HOMOLOGACJA, REJESTRACJA, EGZAMINY, ŚWIADECTWA ZAWODOWE	42
5.1. HOMOLOGACJA I REJESTRACJA AUTOMATÓW I URZĄDZEŃ DO GIER	42
5.1.1. HOMOLOGACJA AUTOMATÓW DO GIER I URZĄDZEŃ DO GIER LOSOWYCH.....	42
5.1.2. REJESTRACJA AUTOMATÓW DO GIER I URZĄDZEŃ DO GIER LOSOWYCH.....	43
5.2. EGZAMINY I ŚWIADECTWA ZAWODOWE	45

1.1. Stan prawny

Urządzanie i prowadzenie działalności w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych dozwolone jest wyłącznie na zasadach określonych w ustawie z 29 lipca 1992 roku o *grach i zakładach wzajemnych*¹, zwanej dalej „ustawą” oraz na podstawie przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Ustawa zawiera katalog gier i zakładów wzajemnych. Minister Finansów został jednakże uprawniony do rozstrzygnięcia, czy gra lub zakład nie wymieniony w przedmiotowym katalogu jest grą lub zakładem wzajemnym.

Ustawa określa formę organizacyjno-prawną podmiotów prowadzących gry i zakłady wzajemne. Działalność w zakresie gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości, gry bingo pieniężne, zakładów wzajemnych, gier na automatach oraz gier na automatach o niskich wygranych może być prowadzona wyłącznie w formie spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, mającej siedzibę na terytorium Polski. Gry bingo fantowe, loterie fantowe, loterie promocyjne i audioteksowe mogą być natomiast prowadzone zarówno przez osoby prawne jak i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne.

Prowadzenie działalności w zakresie gier liczbowych, loterii pieniężnych, wideoloterii i gry telebingo stanowi monopol państwa, wykonywany przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, w tym celu tworzy jednoosobowe spółki Skarbu Państwa.

Do dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. tj. do dnia 15 czerwca 2003r. ustawa ograniczała dostęp kapitału zagranicznego do rynku gier i zakładów wzajemnych. Akcjonariuszami (udziałowcami) spółek prowadzących działalność w zakresie gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości, gier na automatach, gry bingo pieniężne, zakładów wzajemnych oraz gier na automatach o niskich wygranych mogły być wyłącznie osoby krajowe, nie będące osobami zależnymi od podmiotów zagranicznych w rozumieniu przepisów o publicznym obrocie papierami wartościowymi. Obecnie działalność w zakresie gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości, gry bingo pieniężne, zakładów wzajemnych, gier na automatach oraz gier na automatach o niskich wygranych może być prowadzona przez spółki, których akcje (udziały) mogą nabywać podmioty Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Zgodnie z ustawą gry cylindryczne, gry w karty, gry w kości, gry na automatach oraz gry bingo pieniężne mogą być urządzone wyłącznie w ośrodkach gier; gry cylindryczne, gry w karty i gry w kości – w kasynie gry; gry na automatach – w kasynie gry lub salonie gier na automatach; gry bingo pieniężne – w salonie gry bingo pieniężne, natomiast gry na automatach o niskich wygranych – wyłącznie w punktach gier na automatach o niskich wygranych.

¹ Dz.U. z 2004 roku, Nr 4, poz. 27

Działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych podlega ścisłej reglamentacji ze strony Państwa. Podstawowym instrumentem tej reglamentacji jest wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności w tym zakresie i zatwierdzanie regulaminów gier, jak również ustawowe określenie limitów lokalizacyjnych ośrodków gier – tj. kasyn gry, salonów gier na automatach i salonów gry bingo pieniężne). W 2003 roku dotychczasowe przepisy o grach i zakładach wzajemnych zostały zmienione ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 roku *o zmianie ustawy o grach losowych, zakładach wzajemnych i grach na automatach oraz o zmianie niektórych innych ustaw*². Znowelizowane przepisy weszły w życie z dniem 15 czerwca 2003 roku.

Podstawowe zmiany w stosunku do istniejącego stanu prawnego dotyczyły następujących kwestii:

- dostosowania przepisów do wymogów Unii Europejskiej,
- rozszerzenia ustawowego katalogu gier o wideoloterię, grę telebingo i gry na automatach o niskich wygranych,
- określenia procedury uzyskania zezwolenia na ich prowadzenie,
- określenia warunków podmiotowych podjęcia działalności w zakresie nowo wprowadzonych gier,
- ustalenia zasad opodatkowania gier,
- objęcia nowych gier systemem nadzoru i kontroli,
- zasad limitowania liczby ośrodków gier, poprzez stworzenie prawnych możliwości uruchamiania większej niż dotychczas liczby kasyn gry, salonów gier na automatach i salonów gry bingo pieniężne,
- pozyskania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dodatkowych środków na realizację zadań w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, jak również zapewnienie skutecznego nadzoru i kontroli zadań finansowanych ze środków specjalnych pochodzących z dopłat do stawek w grach liczbowych.

Po uchwaleniu ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku *o zmianie ustawy o grach...*³, wydane zostały nowe akty wykonawcze, tj.:

1. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku *w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o grach i zakładach wzajemnych* (Dz.U. Nr 102, poz. 948);
2. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 grudnia 2003 roku *zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o grach i zakładach wzajemnych* (Dz.U. Nr 217, poz. 2133);
3. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku *w sprawie warunków urzędowania gier i zakładów wzajemnych* (Dz.U. Nr 102, poz. 946);
4. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 sierpnia 2003 roku *w sprawie upoważnienia dyrektorów izb skarbowych do wykonywania niektórych czynności w zakresie gier i zakładów wzajemnych* (Dz.U. Nr 152, poz. 1486);
5. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku *w sprawie sposobu ewidencjonowania napiwków* (Dz.U. Nr 102, poz. 949);
6. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 czerwca 2003 roku *w sprawie wzorów deklaracji podatkowych dla podatku od gier* (Dz.U. Nr 104, po. 967);

² Dz.U. z 2003 roku, Nr 84, poz. 774

³ j.w.

7. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 18 lipca 2003 roku w sprawie warunków promowania i wspierania zadań z zakresu kultury finansowanych lub dofinansowywanych ze środków pochodzących z dopłat do stawek w grach stanowiących monopol Państwa, tryb składania wniosków oraz przekazywania środków na realizację zadań i ich rozliczania (Dz.U. Nr 130, poz. 1194);

a ponadto obowiązują:

8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad dofinansowywania modernizacji, remontów i inwestycji obiektów sportowych oraz rozwijanie sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych, tryb składania wniosków o dofinansowanie oraz przekazywanie środków na realizację zadań i ich rozliczanie (Dz.U. Nr 5, poz. 48);

9. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 kwietnia 2004 roku w sprawie wykonywania szczególnego nadzoru podatkowego (Dz.U. Nr 65, poz. 598).

1.2. Limity lokalizacyjne ⁴

Zasady ustalania limitów ośrodków gier lokalizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określają przepisy art. 29 i 30.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy, **kasyna gry** mogą być lokalizowane w miejscowościach liczących do 250 tys. mieszkańców – jedno kasyno. Na każde kolejne rozpoczęte 250 tys. mieszkańców liczba dozwolonych kasyn zwiększa się o jedno kasyno

Art. 29 ust. 2 stanowi natomiast, iż **salony gier na automatach i salony gry bingo pieniężne** mogą być lokalizowane w miejscowościach liczących do 100 tys. mieszkańców – jeden salon. Na każde kolejne rozpoczęte 100 tys. mieszkańców liczba dozwolonych salonów gier zwiększa się o jeden salon gier.

Ponadto zgodnie z brzmieniem art. 29 ust. 4, kasyna gry i salony gier na automatach mogą być lokalizowane na polskich pełnomorskich statkach pasażerskich i promach pasażerskich o polskiej przynależności.

Ustawa nie określa limitu zezwoleń na organizowanie loterii fantowych, loterii audiotekstowych i promocyjnych, gry bingo fantowe oraz zakładów wzajemnych. Wprowadza natomiast pewne ograniczenia w zakresie lokalizowania punktów gier na automatach o niskich wygranych. W myśl art. 30 ustawy, punkty gry na automatach o niskich wygranych mogą być usytuowane w lokalach gastronomicznych, handlowych lub usługowych, oddalonych co najmniej 100 m od szkół, placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych oraz ośrodków kultu religijnego.

1.3. Stopień wykorzystania limitów w podziale na rodzaje ośrodków gier

kasyna gry

Na koniec 2003 roku obowiązywały 24 zezwolenia na prowadzenie kasyn gry, w tym, w ramach limitu ustawowego określonego w art. 29 ust. 1 ustawy obowiązywały 22 zezwolenia, a 2 zezwolenia stanowiły

⁴ na dzień 31 grudnia 2003 roku

kontynuację działalności, na którą zezwolenia wydane zostały na podstawie przepisu art. 31 ustawy w brzmieniu obowiązującym do 22 listopada 2000 roku.

salony gier na automatach

Na koniec 2003 roku obowiązywało 159 zezwoleń na prowadzenie salonów gier na automatach. W tym, w ramach limitu ustawowego określonego w art. 29 ust. 2, wydanych zostało 149 zezwoleń. Na podstawie art. 31 ustawy (w brzmieniu tego przepisu obowiązującym do dnia 22 listopada 2000 roku) wydanych zostało 10 zezwoleń.

salony gry bingo pieniężne

Na koniec 2003 roku obowiązywały 3 zezwolenia na prowadzenie salonów gry bingo pieniężne.

Szczegółowy opis wydanych i obowiązujących na koniec 2003 roku zezwoleń na prowadzenie ośrodków gier został zawarty w załączniku nr 1 do niniejszej Informacji.

1.4. Postępowanie administracyjne w sprawie wydawania zezwoleń na urządzenie i prowadzenie gier i zakładów wzajemnych

1.4.1. Informacja o udzielonych w 2003 roku zezwoleniach na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach

Przepisy ustawy określają ilość dozwolonych lokalizacji **kasyn gry** w zależności od liczby mieszkańców w danej miejscowości. Na koniec 2003 roku obowiązywały 24 zezwolenia (udzielonych na podst. art. 29 i art. 31 ustawy), w tym w 2003 roku wydano 1 decyzję zezwalającą na prowadzenie kasyna gry. Ponadto w trybie art. 36 ust. 3 i 4 ustawy przedłużono 1 zezwolenie.

Na koniec 2003 roku obowiązywało 159 zezwoleń na prowadzenie **salonów gier na automatach**, w tym 12 zezwoleń udzielono w 2003 roku, a 44 zezwolenia przedłużono w trybie art. 36 ust 3 i 4 ustawy.

W 2003 roku nie wydano żadnej decyzji zezwalającej na prowadzenie salonu gry bingo pieniężne. Na koniec 2003 roku obowiązywały 3 zezwolenia na prowadzenie **salonów gry bingo pieniężne**.

W 2003 roku na podstawie 21 zezwoleń prowadzono działalność w 919 **punktach przyjmowania zakładów bukmacherskich** (z tego w 2003 roku wydano 4 zezwolenia na prowadzenie 150 punktów). Natomiast działalność w zakresie totalizatorów prowadzona była na podstawie 3 zezwoleń w 680 **punktach przyjmowania totalizatorów** (w 2003 roku wydano 2 zezwolenia na 147 punktów totalizatora).

Szczegółowy obraz rynku gier w rozbiciu na poszczególne ośrodki gier przedstawia wspomniany wyżej załącznik nr 1.

1.4.2. Informacja o udzielonych w 2003 roku zezwoleniach na przeprowadzenie loterii promocyjnych, loterii fantowych, loterii audiotekstowych oraz gry bingo fantowe

- a) Na podstawie ustawy Minister Finansów wydał:
- 294 decyzje zezwalające na urządzenie loterii promocyjnych,
 - 48 decyzji zezwalających na urządzenie loterii audiotekstowych.

W 2003 roku Minister Finansów nie wydał żadnej decyzji zezwalającej na urządzenie loterii fantowej i gry bingo fantowe.

- b) Na podstawie § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 sierpnia 2003 roku *w sprawie upoważnienia dyrektorów izb skarbowych...*⁵, dyrektorzy izb skarbowych wydali:

- 142 decyzje zezwalające na urządzenie loterii promocyjnych,
- 1 decyzję zezwalającą na urządzenie loterii fantowej.

Izby skarbowe nie wydały żadnego zezwolenia na urządzenie gry bingo fantowe.

1.4.3. Informacja o decyzjach odmownych ministra finansów w sprawie wydania zezwolenia na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier i zakładów wzajemnych w 2003 roku

W myśl art. 24 ust. 2 ustawy, jeżeli o jedno zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier i zakładów wzajemnych ubiega się więcej niż jeden podmiot spełniający określone w ustawie warunki, minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza i przeprowadza przetarg. Szczegółowe warunki przeprowadzenia przetargu dla podmiotów ubiegających się o zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności objętej ustawą określone zostały w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku *w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy...*⁶;

Minister Finansów wydał:

- 7 decyzji odmownych w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie salonu gier na automatach, z czego 6 decyzji wydano po przeprowadzeniu przetargów, organizowanych na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy, 1 decyzja odmowna była wydana z powodu wyczerpania limitu;
- 2 decyzje odmowne na prowadzenie kasyna gry, po uprzednim przeprowadzeniu przetargu.

⁵ Dz.U. z 2003 roku, Nr 152, poz. 1486

1.4.4. Informacja o decyzjach ministra finansów cofających zezwolenie na urządzenie i prowadzenie gier i zakładów wzajemnych wydanych w 2003 roku

Tabela 1 Liczba decyzji cofających zezwolenie na urządzenie gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach wydanych w 2003 roku

salony gier na automatach	1
loterie promocyjne	1
R A Z E M	2

1.4.5. Informacja dotycząca spraw toczących się przed Naczelnym Sądem Administracyjnym

Tabela 2 Sprawy toczące się przed NSA (stan na koniec 2003 roku)

skargi nierozpatrzone	54
umorzone postępowania	4
odrzucone skargi	3
uchylone decyzje	1
skargi oddalone	16
R A Z E M	78

W 2003 roku w porównaniu do roku poprzedniego zaobserwować można wzrost liczby spraw toczących się przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. Zwiększyła się liczba skarg nierozpatrzonych, oddalonych, jak również liczba spraw, w których postępowanie zostało umorzone. Liczba skarg odrzuconych nie uległa zmianie, natomiast spadła liczba spraw, w których decyzje zostały uchylone.

1.4.6. Informacja o udzielonych w 2003 roku zezwoleniach na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych

Przepisy znowelizowanej w 2003 roku ustawy z dnia 15 czerwca 2003 roku wprowadziły do katalogu gier m.in. gry na automatach o niskich wygranych. Zgodnie z przepisami tej ustawy zezwolenia na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych udziela dyrektor izby skarbowej, na której obszarze działania są urządzone i prowadzone takie gry. Gry na automatach o niskich wygranych mogą być urządzone w lokalach gastronomicznych, handlowych i usługowych. Jednocześnie ustawa ograniczyła dopuszczalną liczbę tych automatów w jednym punkcie gier na automatach o niskich wygranych do trzech oraz zakazała ich lokalizowania w odległości mniejszej niż 100 m od szkół, placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych oraz ośrodków kultu religijnego.

Po wejściu w życie znowelizowanej ustawy, tj. w II połowie 2003 roku podmioty gospodarcze złożyły 189 wniosków o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych. Do dnia 31 grudnia 2003 roku dyrektorzy izb skarbowych wydali 32 zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych. Szczegółowe informacje w zakresie liczby złożonych wniosków i wydanych zezwoleń przedstawia poniższa tabela.

⁶ Dz.U. Nr 102, poz. 948 ze zm.

Tabela 3 Liczba wniosków oraz wydanych zezwoleń na urządzenie gier na automatach o niskich wygranych w podziale na województwa

lp.	izba skarbowa w:	liczba złożonych wniosków	liczba wydanych zezwoleń
1.	Białymstoku	8	1
2.	Bydgoszczy	13	1
3.	Gdańsku	10	2
4.	Katowicach	17	2
5.	Kielcach	8	2
6.	Krakowie	16	3
7.	Lublinie	8	4
8.	Łodzi	11	0
9.	Olsztynie	8	1
10.	Opolu	11	2
11.	Poznaniu	15	0
12.	Rzeszowie	10	0
13.	Szczecinie	12	0
14.	Warszawie	19	9
15.	we Wrocławiu	13	5
16.	Zielonej Górze	10	0
R A Z E M		189	32

Źródło: informacje izb skarbowych

Na koniec 2003 roku rozpatrzono pozytywnie 16,9% złożonych wniosków o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych. Rozpatrzenie wniosku wymaga dokładnej weryfikacji wniosku ze szczególnym uwzględnieniem badania legalności pochodzenia, kapitału spółki oraz niekaralności udziałowców i osób zarządzających podmiotem. Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy rozpatrzenie wniosków o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności ww. zakresie następuje w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Rozpoczęcie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych nie jest możliwe bezpośrednio po wydaniu decyzji zezwalającej, ze względu na konieczność dopełnienia przez podmiot innych dodatkowych wymogów formalno-prawnych.

Po uzyskaniu zezwolenia podmiot zobowiązany jest do załatwienia wszelkich formalności związanych z dopuszczeniem automatów o niskich wygranych do eksploatacji. Zgodnie z obowiązującym prawem w tym zakresie, warunkiem dopuszczenia automatu lub urządzenia do gier do eksploatacji i użytkowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest rejestracja takiego automatu lub urządzenia do gier na podstawie badania przeprowadzonego przez jednostkę badającą upoważnioną przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Dopiero po przeprowadzeniu badań przez jednostkę badającą i uzyskaniu pozytywnej opinii podmiot składa wniosek o rejestrację automatu lub urządzenia do gier, na którym minister właściwy do spraw finansów publicznych dokonuje jego poświadczenia poprzez nadanie numeru rejestracji automatu lub urządzenia do gier. Po przeprowadzeniu badań jednostka badająca zakłada plomby zabezpieczające przed ingerencją z zewnątrz.

Dopiero uzyskanie poświadczenia rejestracji uprawnia określony podmiot do wprowadzenia do eksploatacji i użytkowania automatu lub urządzenia do gier.

Niezależnie od powyższego po dokonaniu rejestracji automatu do gier o niskich wygranych obowiązkiem podmiotu jest zgłoszenie automatów o niskich wygranych do właściwego miejscowo urzędu celnego,

celem urzędowego sprawdzenia zarówno automatów jak i punktów gier na automatach o niskich wygranych przez szczególny nadzór podatkowy.

Z uwagi na powyższe, realny termin rozpoczęcia działalności, objętej wydanym zezwoleniem na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach, obejmuje okres od 3 do 11 miesięcy. Faktyczna działalność w zakresie gier na automatach o niskich wygranych została rozpoczęta w IV kwartale 2003 roku zaledwie przez 4 podmioty na terenie 4 województw.

Biorąc pod uwagę liczbę złożonych wniosków w 2003 roku, należy stwierdzić, że efekty wprowadzonych zmian w przedmiotowym zakresie, będzie można ocenić dopiero po 2004 roku.

Szczegółowe informacje o liczbie podmiotów, liczbie punktów gier jak i liczbie eksploatowanych automatów w poszczególnych województwach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba podmiotów, liczba punktów gier na automatach o niskich wygranych, w których uruchomiono działalność oraz liczba eksploatowanych automatów w podziale na województwa

2. Analiza ekonomiczna podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych

Na rynku gier i zakładów wzajemnych w 2003 roku, w oparciu o uzyskane zezwolenia, działalność prowadziło 26 podmiotów, w tym:

- 2 podmioty – w zakresie gier objętych monopolem Państwa tj. gier liczbowych i loterii pieniężnych;
- 15 podmiotów prowadziło działalność w 183 ośrodkach gier, w tym:
 - w 25⁷ kasynach gry,
 - w 156 salonach gier na automatach,
 - w 3 salonach gry bingo pieniężne;
- 5 podmiotów prowadziło działalność w zakresie zakładów wzajemnych;
- 4 podmioty – w zakresie gier na automatach o niskich wygranych .

Podmioty prowadzące w 2003 roku działalność na podstawie ustawy w podziale na poszczególne rodzaje gier:

- ☞ gry objęte monopolem Państwa
 - gry liczbowe – Totalizator Sportowy Sp. z o.o.;
 - loterie pieniężne – Polski Monopol Loteryjny Sp. z o.o. oraz Totalizator Sportowy Sp. z o.o.;
- ☞ gry prowadzone w kasynach gry – Casino Centrum Sp. z o.o., Casinos Poland Sp. z o.o., Casino Polonia Wrocław Sp. z o.o., Orbis Casino Sp. z o.o., ZPR S.A., Casino Lubuszanin Sp. z o.o.;
- ☞ gry prowadzone w salonach gier na automatach – ZPR S.A., Filmotechnika Sp. z o.o., Estrada Polska Sp. z o.o., Orbis Casino Sp. z o.o., Bingo Centrum Sp. z o.o., Golden Play Sp. z o.o., Grand Sp. z o.o., Finkorp Sp. z o.o., Fortuna Sp. z o.o., Casino Polonia Wrocław Sp. z o.o., Club Fair Play Sp. z o.o.;
- ☞ gry prowadzone w salonach gry bingo pieniężne – Biss International Sp. z o.o., TOTO-MIX S.A.;
- ☞ zakłady wzajemne – Betako Sp. z o.o., Profesjonął Sp. z o.o., Star Typ Sport Sp. z o.o., TOTO-MIX S.A., STWK „Służewiec” Sp. z o.o.;
- ☞ gry na automatach o niskich wygranych – Victoria Serwis Sp. z o.o., Grupa FP Sp. o.o., Grand Sp. z o.o., Fortuna Sp. z o.o.

⁷ w I półroczu 2003 roku wygasło zezwolenie na prowadzenie kasyna gry przez Casino Lubuszanin Sp. z o.o.

2.1. Wielkość oraz struktura przychodów

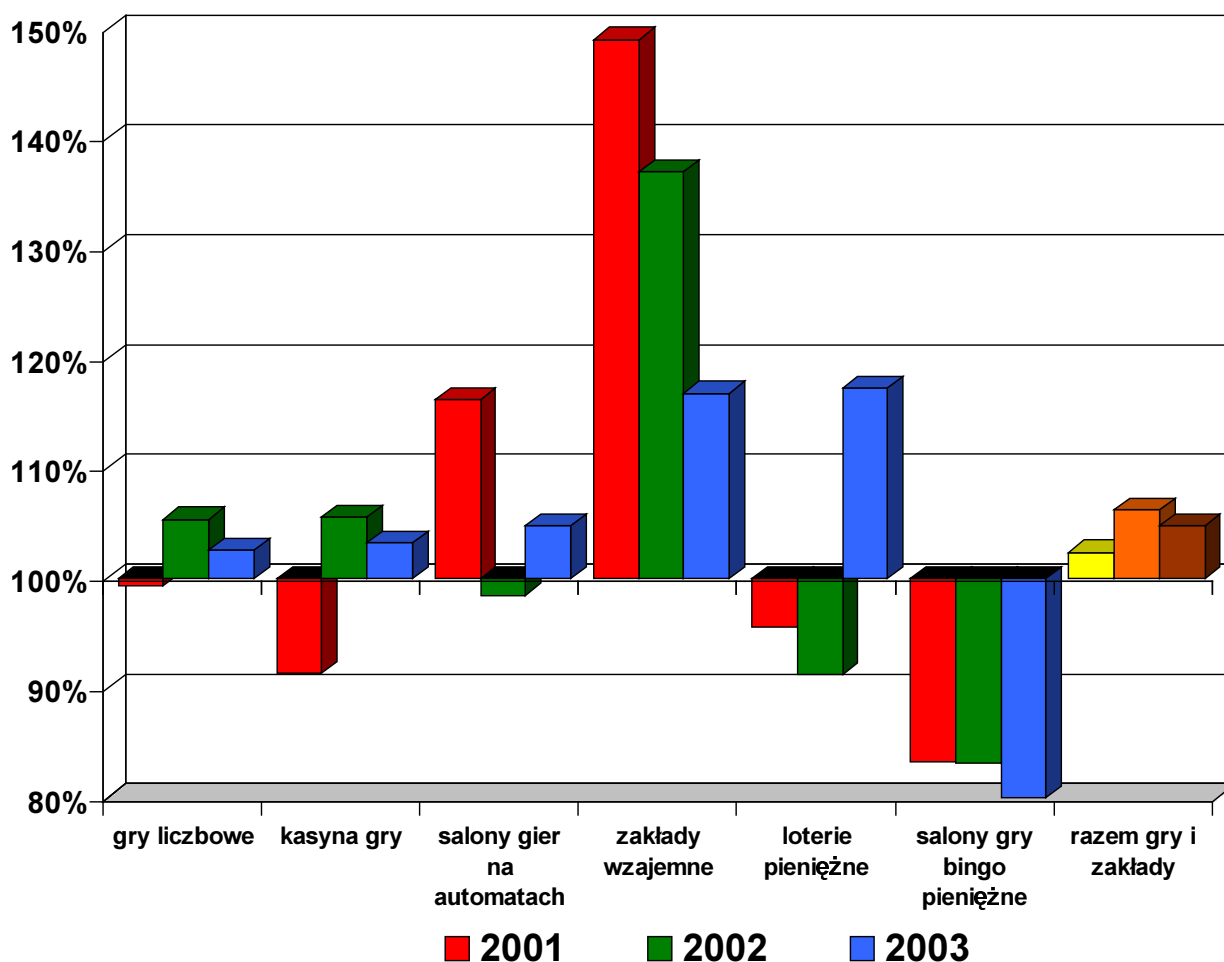
Tabela 4 Przychody i dynamika przychodów z gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003 (w tys. zł)

wyszczególnienie	przychody			dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
	2001	2002	2003	2002	2003
gry liczbowe	2 109 942	2 223 352	2 281 433	105,4	102,6
kasyna gry	812 098	857 234	885 206	105,6	103,3
salony gier na automatach	619 473	610 072	639 323	98,5	104,8
zakłady wzajemne	330 848	453 146	529 945	137,0	116,9
loterie pieniężne	132 319	120 872	141 790	91,3	117,3
salony gry bingo pieniężne	29 084	24 188	18 999	83,2	78,6
R A Z E M	4 033 764	4 288 864	4 496 696	106,3	104,8

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

W 2003 roku podmioty funkcjonujące na rynku gier i zakładów wzajemnych osiągnęły łączne przychody w wysokości 4,5 mld zł, tj. o 4,8% więcej niż w 2002 roku. Tylko w jednym segmencie rynku przychody w 2003 roku były niższe niż w roku 2002 – w salonach gry bingo pieniężne. Przychody tego segmentu, tak jak w latach poprzednich również i w 2003 roku spadły (w 2003 roku o 21,4%). Przychody w pozostałych segmentach w 2003 roku, w relacji do roku poprzedniego, zwiększyły się. Największy wzrost w tym okresie odnotowano w segmencie zakładów wzajemnych i loterii pieniężnych (odpowiednio o 16,9% i 17,3%).

Wykres 2. Dynamika przychodów z gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003 (rok poprzedni = 100)

Przychody z całego rynku gier i zakładów wzajemnych w 2003 roku były wyższe niż przed rokiem. Natomiast dynamika tych przychodów w 2003 roku nieco się obniżyła i kształtowała się średnio na poziomie 4,8% (wobec 6,3% w 2002 roku).

Nieznaczne spowolnienie dynamiki przychodów nastąpiło w dwóch segmentach rynku tj. w grach liczbowych i w kasynach gry. Nieco wyższe spowolnienie dynamiki przychodów odnotowano w segmencie rynku zakładów wzajemnych. Dynamika przychodów ze sprzedaży loterii pieniężnych w 2003 roku znacznie wzrosła w porównaniu do lat ubiegłych. Natomiast segment rynku salonów gier na automatach, podobnie jak w latach poprzednich, z wyjątkiem 2002 roku, charakteryzował się dodatnią dynamiką przychodów. Znaczny spadek dynamiki przychodów salonów gier na automatach odnotowany w 2002 roku nie był wynikiem załamania sprzedaży, ale jej znacznego wzrostu w 2001 roku. Wprowadzenie szczególnego nadzoru podatkowego wpłynęło dyscyplinująco na podmioty działające w obszarze gier na automatach, czego skutkiem był ponad 16% wzrost zaewidencjonowanych przychodów w 2001 roku. Już blisko trzyletnie doświadczenie wskazuje, iż instytucja szczególnego nadzoru podatkowego zapewnia bieżącą kontrolę przepływu pieniądza i w znaczący sposób wpływa na rzetelność rozliczeń z budżetem państwa, jak również na zapewnienie poprawy bezpieczeństwa obrotu środkami płatniczymi, co ma zasadnicze znaczenie przy ograniczaniu zjawiska „prania pieniędzy”.

Tabela 5 Struktura przychodów z gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003 (w %)

rodzaj gry	2001	2002	2003
Gry liczbowe	52,31	51,84	50,74
kasyna gry	20,13	19,99	19,69
salony gier na automatach	15,36	14,22	14,22
zakłady wzajemne	8,20	10,57	11,78
loterie pieniężne	3,28	2,82	3,15
salony gry bingo pieniężne	0,72	0,56	0,42

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

W 2003 roku w strukturze przychodów z rynku gier i zakładów wzajemnych największy udział miały przychody z gier liczbowych (50,7%). Mniejszy udział w przychodach z tego rynku wygenerowały takie segmenty jak: kasyna gry, salony gier na automatach i zakłady wzajemne (odpowiednio: 19,7%, 14,2% i 11,8%). W skali struktury przychodów z całego rynku niewielkie przychody odnotowały podmioty zarządzające loterie pieniężne (3,2%) a przychody z gry bingo pieniężne mają znaczenie marginalne (0,4%).

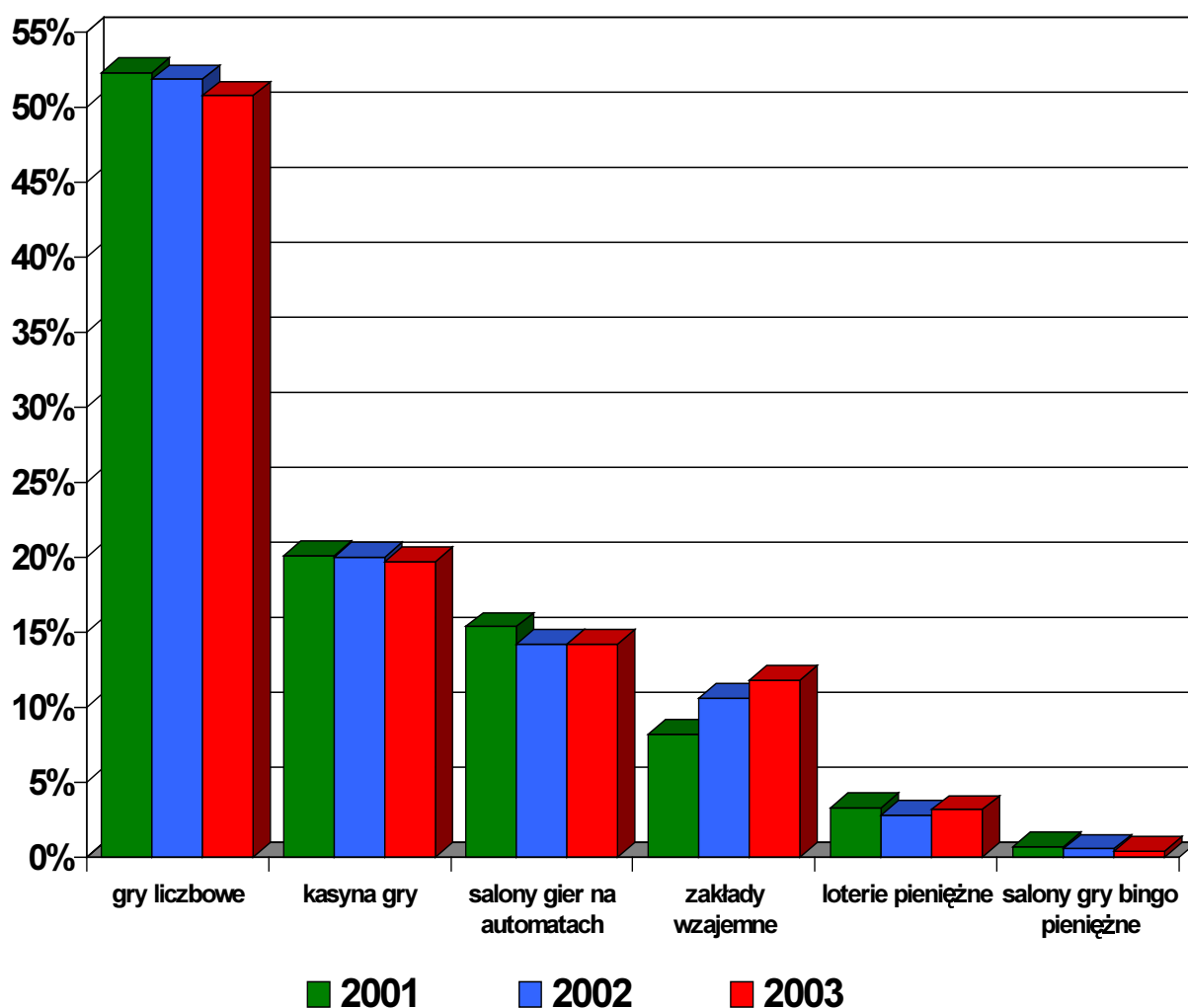
W roku 2003, w porównaniu do lat poprzednich niższy udział przychodów ze sprzedaży wykazały cztery segmenty rynku gier i zakładów wzajemnych:

- kasyna gry – na przestrzeni lat 2001 – 2003 spadek udziału przychodów o 0,4%,
- gry liczbowe – na przestrzeni lat 2001 – 2003 spadek udziału o 1,6%,
- salony gier na automatach – udział przychodów z rynku w roku 2003 kształtował się na tym samym poziomie co w roku 2002, a w stosunku do roku 2001 był niższy o 1,1%,
- salony gry bingo pieniężne – wykazały spadek udziału w przychodach z rynku o 0,3%.

Wyższy udział przychodów ze sprzedaży z rynku w 2003 roku odnotowano w pozostałych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych:

- loterie pieniężne – wzrost udziału z rynku w 2003 roku o 0,3%,
- zakłady wzajemne – na przestrzeni lat 2001-2003 osiągnęły najwyższy wzrost udziału w przychodach z rynku tj. o 3,6%.

Wykres 3. Zmiana struktury przychodów z gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003

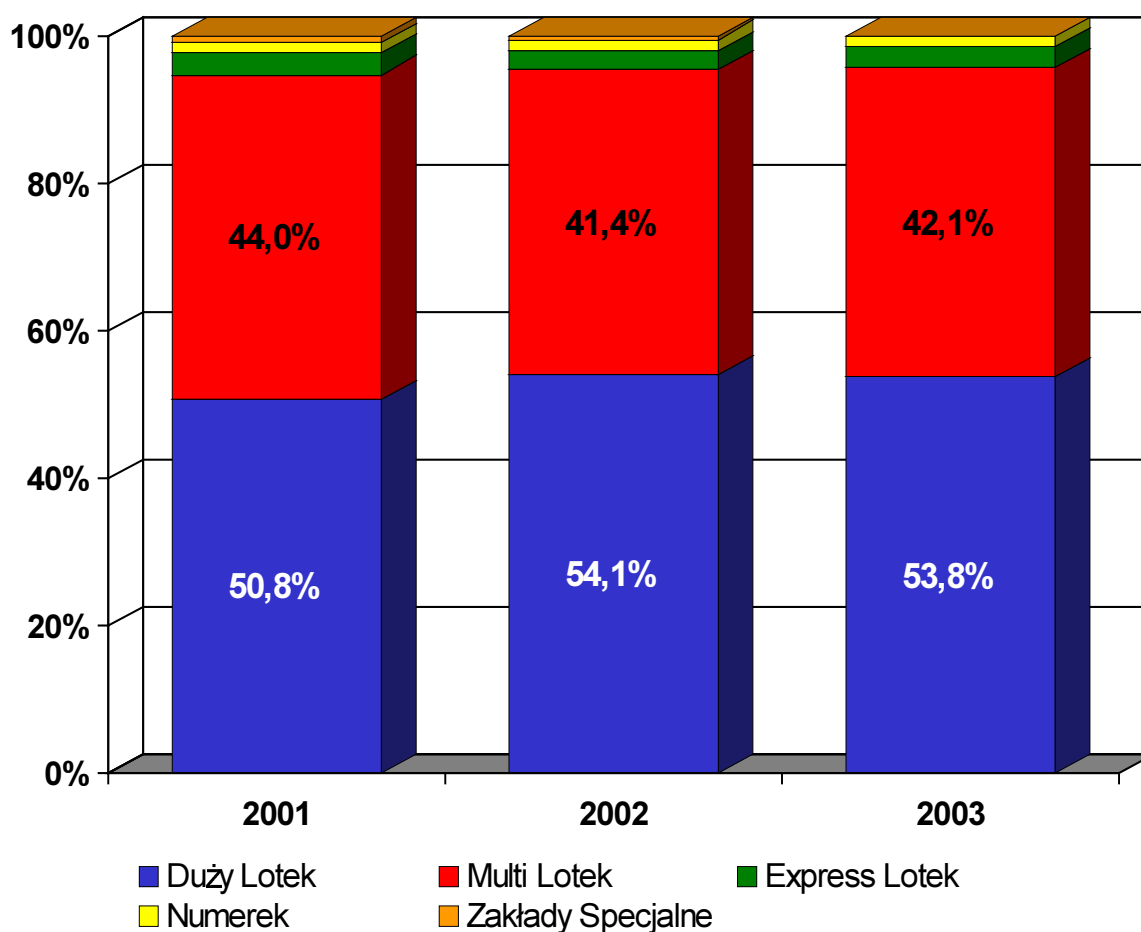
poprzednim. Przychody te w 2003 roku w porównaniu do roku 2002 zwiększyły się o 2,6% wobec wzrostu o 5,4% w roku 2002 w stosunku do 2001 roku (por. Tabela 4). Utrzymała się dominująca pozycja gier liczbowych w strukturze przychodów z rynku gier i zakładów wzajemnych.

5.3.1.2.1.1. Przychody z gier liczbowych organizowanych przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. w latach 2001-2003 (w tys. zł)

nazwa gry	2001	2002	2003
Duży Lotek	1 072 210	1 202 617	1 226 295
Multi Lotek	927 713	919 376	960 300
Express Lotek	61 195	60 658	65 326
Numerek	29 275	32 628	27 301
Zakłady Specjalne	19 549	8 074	2 211
RAZEM	2 109 942	2 223 353	2 281 433

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

Wykres 4. Zmiana struktury przychodów z gier liczbowych organizowanych przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. w latach 2001-2003

Największą część w strukturze przychodów z gier liczbowych stanowiły przychody z „Dużego Lotka” i „Multi Lotka”. Pozostałe gry stanowiły kilkuprocentową wartość w strukturze przychodów ze sprzedaży gier liczbowych. Duży Lotek jest grą z długotrwałą tradycją, organizowany jest już od 1957 roku. Multi Lotek pomimo tego, że został wprowadzony dopiero w roku 1996 cieszy się również bardzo dużą popularnością.

kasyna gry

Przychody z gier urządzanych w kasynach gry w 2003 roku w porównaniu do roku 2002 wzrosły o 3,3% (por. Tabela 4).

Liczba kasyn, w których prowadzona była działalność:

- w 2001 roku – 31,
- w 2002 roku – 28⁸,
- w 2003 roku – 25⁹.

⁸ w trakcie trwania 2002 roku działalność była prowadzona w 28 kasynach gry, na koniec 2002 roku obowiązywało 27 zezwoleń na prowadzenie kasyn gry; w trakcie trwania 2002 roku wygasło zezwolenie Spółki Casinos Polonia - Wrocław na prowadzenie kasyna gry w Karpaczu

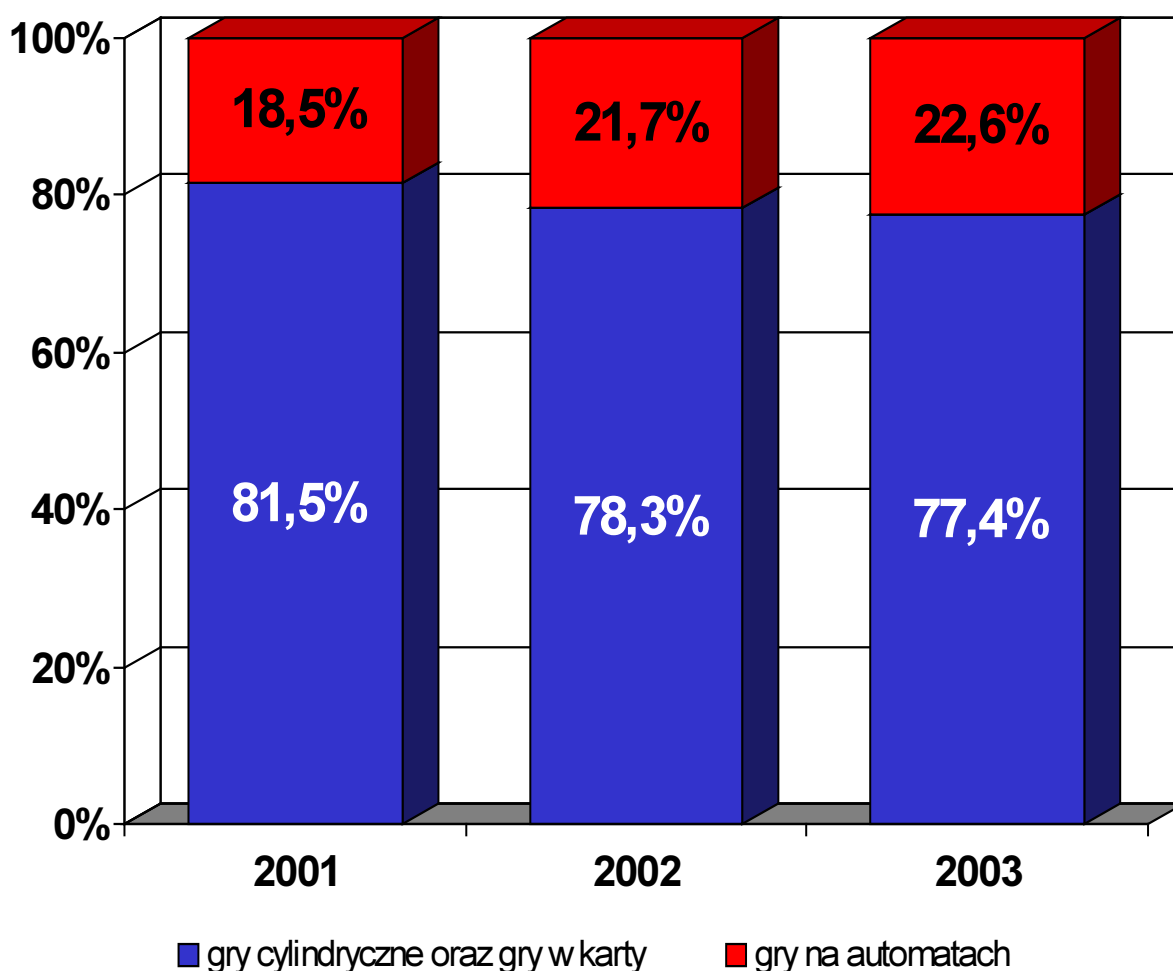
⁹ w I półroczu 2003 roku wygasło zezwolenie na prowadzenie kasyna gry wydane dla Casino Lubuszanin Sp. z o.o.

Przychody w przeliczeniu na jedno kasyno:

- w 2001 roku – 26 197 tys. zł (spadek o 5,6% w stosunku do roku ubiegłego),
- w 2002 roku – 30 616 tys. zł (wzrost o 16,9% w stosunku do roku ubiegłego),
- w 2003 roku – 35 408 tys. zł (wzrost o 15,5% w stosunku do roku ubiegłego).

W 2003 roku przychody w przeliczeniu na jeden ośrodek gier wzrosły o 15,5% przy spadku liczby kasyn z 28 w 2002 do 25 w 2003 roku. Mimo spadku liczby kasyn na przestrzeni lat 2001 – 2003 z 31 do 25, przychody z tego segmentu rynku wzrosły z 812,1 mln zł do 885,2 mln zł (por. Tabela 4). Przychody w przeliczeniu na jeden ośrodek gier na przestrzeni analizowanego okresu wzrosły z 26,2 mln zł do 35,4 mln zł (tj. o 35,2%).

Wykres 5. Struktura przychodów z gier urządzanych w kasynach gry w latach 2001-2003

W kasynach gry dozwolone jest urządzenie gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości i gier na automatach. W strukturze przychodów z kasyn gry największy udział mają przychody z gier w karty i gier cylindrycznych (w 2002 roku – 78,3%, w 2003 – 77,4%). Na przestrzeni ostatnich trzech lat zaobserwować można, stopniowy wzrost udziału przychodów kasyn gry osiąganych z gier na automatach (wzrost o 4,1%).

salony gier na automatach

Tabela 6 Przychody i dynamika przychodów salonów gier na automatach w latach 2001-2003

przychody (w tys. zł)			dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)		
2001	2002	2003	2001	2002	2003
619 473	610 072	639 323	116,3	98,5	104,8

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

Przychody z gier urządanych w salonach gier na automatach w 2002 roku w porównaniu do roku 2001 spadły o 1,5%, a w 2003 roku w stosunku do roku 2002 wzrosły o 4,8% (por. Tabela 4).

Liczba ośrodków gier, w których była prowadzona działalność w:

- 2001 roku – 153,
- 2002 roku – 151,
- 2003 roku – 156.

Przychody w przeliczeniu na jeden ośrodek gier w:

- 2001 roku – 4 049 tys. zł (wzrost o 20,9% w stosunku do roku ubiegłego),
- 2002 roku – 4 040 tys. zł (spadek o 0,2% w stosunku do roku ubiegłego),
- 2003 roku – 4 098 tys. zł (wzrost o 1,4% w stosunku do roku ubiegłego).

W 2003 roku przychody ze sprzedaży gier na automatach w przeliczeniu na jeden ośrodek gier wzrosły o 1,4% przy wzroście liczby salonów z 151 w 2002 do 156 w roku 2003. Przychody ogółem w tym segmencie rynku na przestrzeni lat 2001-2003 wzrosły z 619,5 mln zł do 639,3 mln zł (por. Tabela 4). Przychody w przeliczeniu na jeden ośrodek gier na przestrzeni analizowanego okresu wzrosły z 4,05 mln zł do 4,1 mln zł (tj. o 1,2%).

zakłady wzajemne

Rok 2003 był kolejnym rokiem wzrostu przychodów ze sprzedaży zakładów wzajemnych, świadczącym o intensywnym rozwoju tego rynku, choć na nieco niższym poziomie niż w roku ubiegłym. W 2003 roku dynamika sprzedaży zakładów wzajemnych utrzymywała się na wysokim poziomie. Przychody w 2003 roku w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyły się o 16,9 (por. Tabela 4).

Zgodnie z ustawą, zakłady wzajemne dzielą się na:

- **totalizatory**, tj. zakłady o wygrane pieniężne polegające na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi lub zwierząt, w których uczestnicy wpłacają stawki, a wysokość wygranej zależy od łącznej kwoty wpłaconych stawek,
- **bukmacherstwo**, tj. zakłady o wygrane pieniężne polegające na odgadywaniu zaistnienia różnych zdarzeń, w których uczestnicy wpłacają stawki, a wysokość wygranych zależy od umówionego, pomiędzy przyjmującym zakład a wpłacającym stawkę, stosunku wpłaty do wygranej.

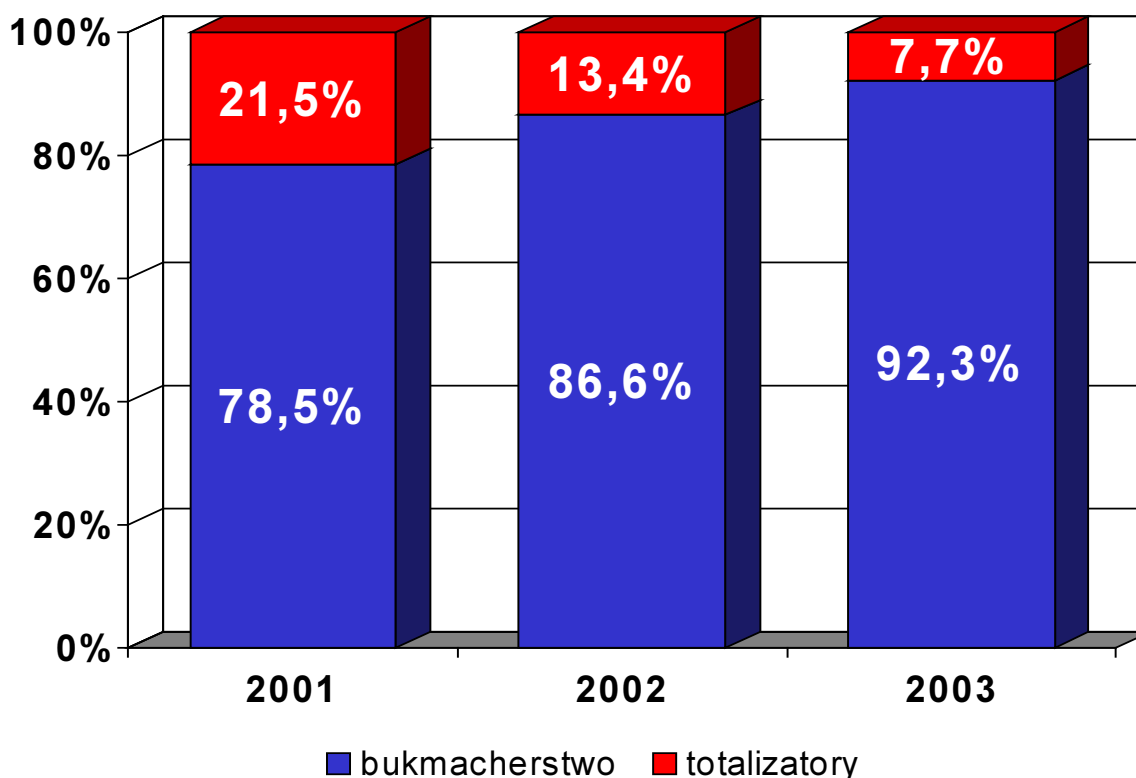
Tabela 7 Przychody z zakładów wzajemnych w latach 2001 - 2003

(w tys. zł)

rodzaje zakładów wzajemnych	2001	2002	2003
totalizatory	71 236	60 601	40 761
bukmacherstwo	259 612	392 545	489 184

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

Wykres 6. 4Zmiana struktury przychodów ze sprzedaży zakładów wzajemnych w latach 2001 – 2003

Dominująca część przychodów z zakładów wzajemnych generowana jest przez podmioty posiadające zezwolenie na urządzenie zakładów bukmacherskich. Analiza struktury przychodów ze sprzedaży zakładów wzajemnych w latach 2001-2003 pozwala wyciągnąć wniosek, że udział przychodów z bukmacherstwa wykazuje tendencje zwykłe (wzrasta odpowiednio z 78,5% w 2001 do 92,3% w 2003 roku).

a) totalizatory – struktura przychodów

Tabela 8 Struktura przychodów z totalizatorów w latach 2001-2003 (w %)

rodzaje totalizatorów	2001	2002	2003
odgadywanie wyników współzawodnictwa zwierząt	44,2	50,1	69,7
odgadywanie wyników współzawodnictwo ludzi	55,8	49,9	30,3

W strukturze przychodów z totalizatorów przychody z zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa zwierząt w 2003 roku znacznie się zwiększyły. Na przestrzeni ostatnich 3 lat udział ten zwiększył się z 44,2% w 2001 roku do 69,7% w roku następnym.

b) zakłady bukmacherskie – struktura przychodów

Tabela 9 Struktura przychodów z zakładów bukmacherskich w latach 2001-2003 (w %)

rodzaje zakładów bukmacherskich	2001	2002	2003
odgadywanie wyników współzawodnictwa zwierząt	0,2	–	–
odgadywanie wyników współzawodnictwo ludzi	99,8	100	100

Przychody z zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi już w 2002 roku całkowicie zdominowały strukturę przychodów z bukmacherstwa.

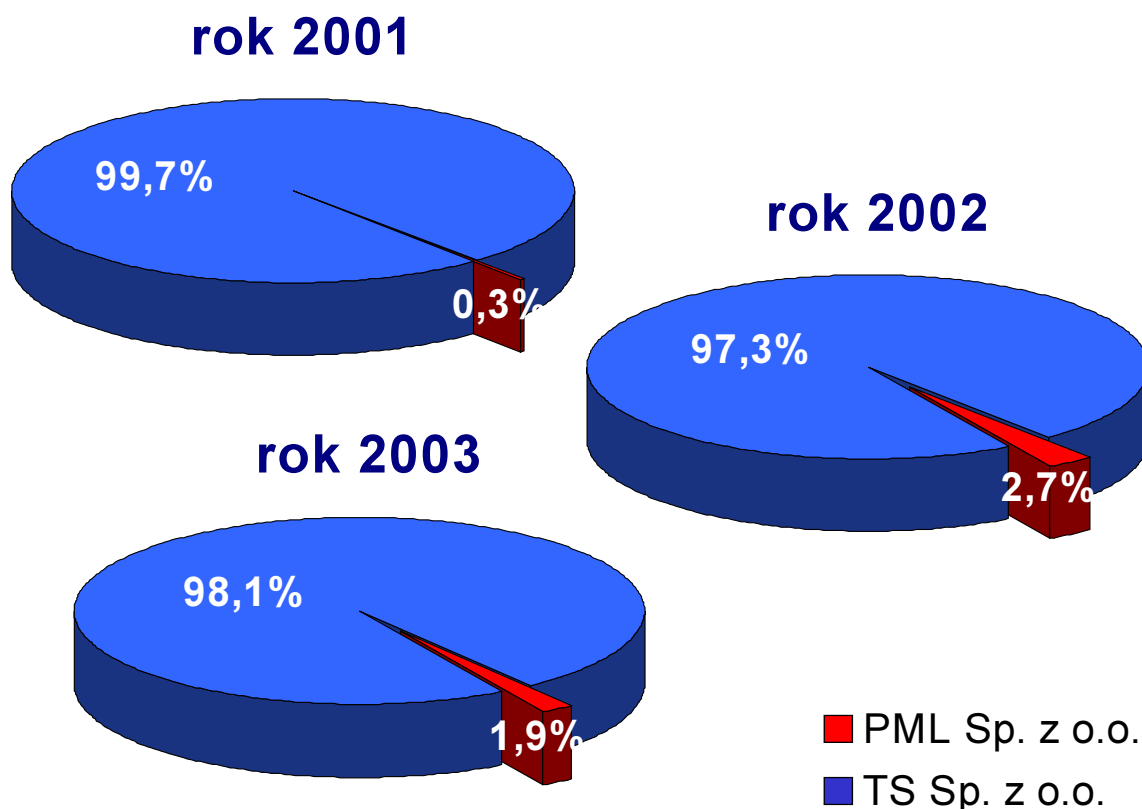
📄 loterie pieniężne

Po dwuletnim okresie spadku sprzedaży loterii pieniężnych, w roku 2003 – znacznie wzrosła i charakteryzowała się największą dynamiką na rynku gier i zakładów wzajemnych. W porównaniu do roku 2002 przychody z loterii pieniężnych zwiększyły się o 17,3% (por. Tabela 4).

Tabela 10 Przychody z loterii pieniężnych urządzanych przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. oraz PML na terenie kraju w latach 2001-2003 (w tys. zł)

nazwa podmiotu	przychody			dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
	2001	2002	2003	2002	2003
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	131 924	117 577	139 156	89,1	118,3
PML Sp. z o.o.	395	3 295	2 634	834,2	79,9
R A Z E M	132 319	120 872	141 790	91,3	117,3

Wykres 7. Struktura przychodów z loterii pieniężnych w latach 2001-2003

W 2003 roku w stosunku do roku ubiegłego przychody ze sprzedaży loterii pieniężnych urządzanych przez:

- Totalizator Sportowy Sp. z o.o. – wzrosły o 18,3%,
- Polski Monopol Loteryjny Sp. z o.o. – spadły o 20,1%.

Większość przychodów osiągniętych z loterii pieniężnych generowana jest przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. Udział Spółki PML w strukturze przychodów tego segmentu rynku jest znikomy. W okresie od 2001 do 2003 roku wahał się w granicach 0,3 – 2,7%.

Tabela 11 Liczba loterii pieniężnych prowadzonych w latach 2001-2003 przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. i PML Sp. z o.o.

nazwa podmiotu	2001	2002	2003
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	15	21	21
PML Sp. z o.o.	8	7	9
R A Z E M	23	28	30

Od momentu rozpoczęcia działalności w tym segmencie rynku przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o., podmiot ten organizuje prawie trzykrotnie więcej loterii pieniężnych niż Polski Monopol Loteryjny Sp. z o.o.

Tabela 12 Średnioroczny przychód z jednej loterii pieniężnej (w tys. zł)

nazwa podmiotu	2001	2002	2003
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	8 794,9	5 598,9	6 626,5
PML Sp. z o.o.	49,4	470,7	292,7

Duży potencjał finansowy i rozbudowana sieć sprzedaży spowodowały, iż Totalizator Sportowy zdominował rynek loterii pieniężnych. Już w 1999 roku, tj. w pierwszym roku działalności tej spółki w zakresie loterii pieniężnych, ponad 85% przychodów z tego segmentu pochodziła ze sprzedaży losów Totalizatora Sportowego Sp. z o.o., a w roku 2003 już 98,1%.

Totalizator Sportowy Sp. z o.o. już od kilku lat organizuje kilkakrotnie więcej loterii pieniężnych niż PML Sp. z o.o. marginalizując znaczenie Polskiego Monopolu Loteryjnego Sp. z o.o.

👉 salony gry bingo pieniężne

W 2003 roku spadek przychodów ze sprzedaży gry bingo pieniężne był wyższy niż w roku 2002 i wyniósł 21,4%. Spadek przychodów z 2002 roku był zbliżony do spadku z roku 2001 i wyniósł 16,8% (por. Tabela 4). Podmioty gospodarcze nie są zainteresowane rozwojem tego segmentu rynku, o czym świadczy malejąca liczba ośrodków gier funkcjonujących na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela 13 Liczba ośrodków gier w latach 2001-2003

	2001	2002	2003
salony gry bingo pieniężne	4	3 ¹⁰	3

2.2. Przychody z gier w podziale na podmioty

Tabela 14 Przychody z gier i zakładów wzajemnych w ujęciu podmiotowym (w tys. zł)

nazwa podmiotu	przychody			dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
	2001	2002	2003	2002	2003
1. Totalizator Sportowy	2 273 358	2 371 267	2 420 589	104,3	102,1
2. Zjednoczone Przedsiębiorstwa Rozrywkowe	427 455	413 985	422 061	96,8	102,0
3. Orbis Casino	284 041	320 727	382 836	112,9	119,4

¹⁰ w trakcie trwania 2002 roku prowadzona była działalność w 4 salonach gry bingo pieniężne; na koniec 2002 roku 2 podmioty posiadały zezwolenia na prowadzenie działalności w 3 salonach; Minister Finansów w trakcie trwania roku cofnął Spółce ZPR S.A zezwolenie na prowadzenie salonu gry bingo pieniężne w Warszawie

4. Casinos Poland	360 887	378 227	350 457	104,8	92,7
5. Star Typ Sport	95 034	164 043	217 083	172,6	132,3
6. Profesjonál	99 855	136 756	182 164	137,0	133,2
7. Casino Polonia Wrocław	131 591	130 559	128 767	99,2	98,6
8. Totolotek TOTO-MIX	105 420	120 115	100 084	113,9	83,3
9. Filmotechnika	69 845	63 971	72 349	91,6	113,1
10. Estrada Polska	49 813	53 225	57 590	106,8	108,2
11. Bingo Centrum	31 495	32 548	31 964	103,3	98,2
12. Casino Centrum	23 330	21 600	29 747	92,6	137,7
13. STWK Służewiec	-	-	28 407	-	-
14. Finkorp	20 367	19 167	16 822	94,1	87,8
15. Biss International	18 690	18 687	14 750	100,0	78,9
16. Golden Play	16 977	15 655	13 317	92,2	85,1
17. Grand	9 493	10 305	8 285	108,6	80,4
18. Betako	6 162	7 385	6 456	119,8	87,4
19. Fortuna	5 358	5 572	5 069	104,0	91,0
20. Club Fair Play	-	-	4 635	-	-
21. Polski Monopol Loteryjny	395	3 295	2 634	834,2	79,9
22. Casino Lubuszanin */	2 399	1 775	630	74,0	35,5
23. Progaz Queen's Casino **/	1 799	-	-	-	-
RAZEM	4 033 764	4 288 864	4 496 696	106,3	104,8

*/ Casino Lubuszanin Sp. z o.o. w I półroczu 2003 roku wygasło zezwolenie na prowadzenie kasyna gry w Słubicach

**/ Progaz Queen's Casino Sp. z o.o. od 2002 roku nie prowadzi działalności na rynku gier i zakładów wzajemnych

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

Podmioty osiągające w 2003 roku największe przychody w poszczególnych segmentach rynku (z pominięciem gier stanowiących monopol Państwa):

- salony gier na automatach – ZPR S.A. (55,6% przychodów całego segmentu),
- kasyna gry – Casinos Poland Sp. z o.o. (39,6% przychodów całego segmentu),
- salony gry bingo pieniężne – Biss International Sp. z o.o. (77,6% przychodów całego segmentu),
- zakłady wzajemne – Star Typ Sport Sp. z o.o. (41,0% przychodów całego segmentu).

Tabela 15 Struktura przychodów z gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003 (ujęcie podmiotowe) (w %)

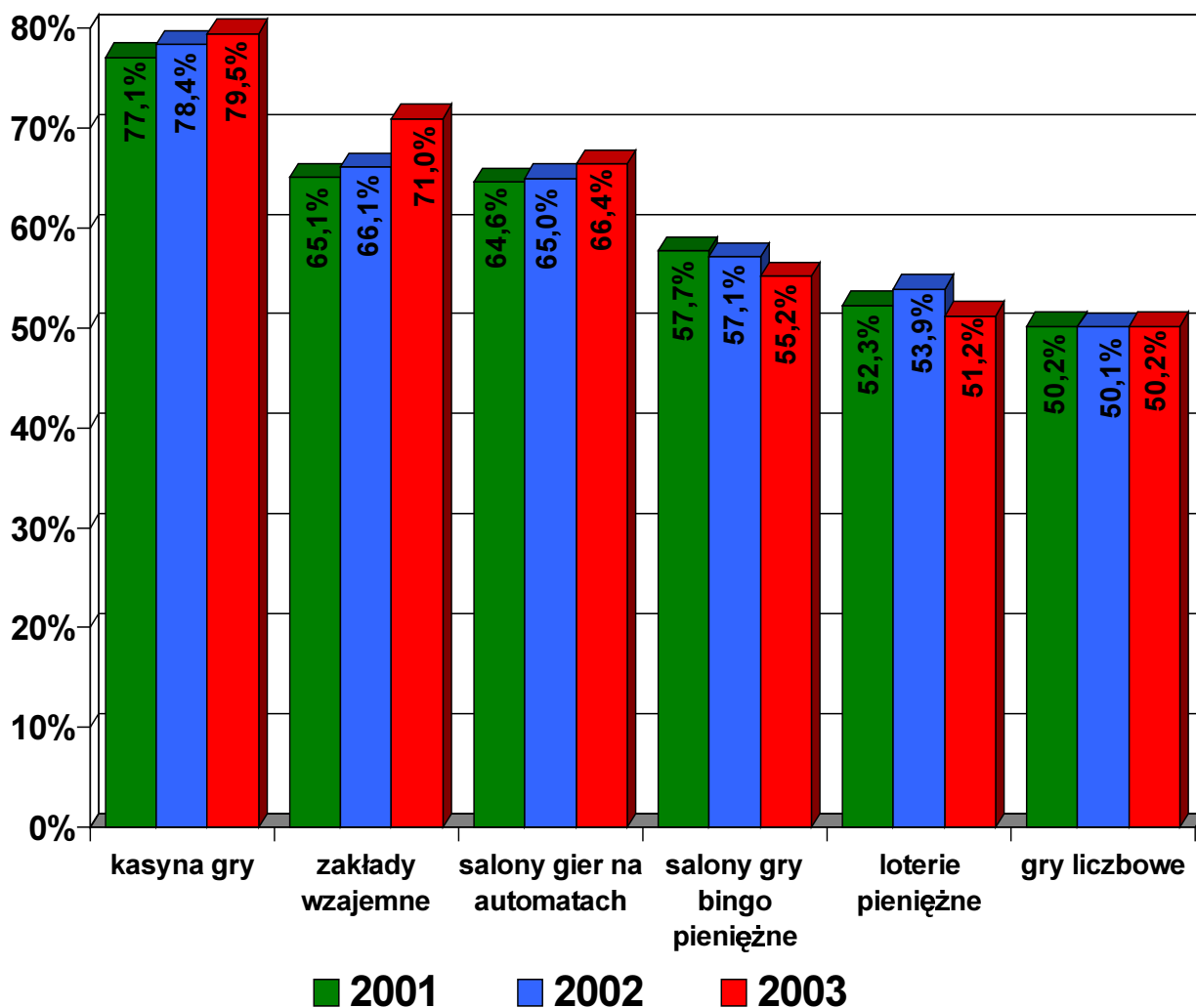
nazwa podmiotu	2001	2002	2003
1. Totalizator Sportowy	56,36	55,29	53,83
2. Zjednoczone Przedsiębiorstwa Rozrywkowe	10,60	9,65	9,39
3. Orbis Casino	7,04	7,48	8,52
4. Casinos Poland	8,95	8,82	7,80
5. Star Typ Sport	2,36	3,82	4,83
6. Profesjonál	2,48	3,19	4,05
7. Casino Polonia Wrocław	3,26	3,04	2,86
8. Totolotek TOTO-MIX	2,61	2,80	2,23
9. Filmotechnika	1,73	1,49	1,61
10. Estrada Polska	1,23	1,24	1,28
11. Bingo Centrum	0,78	0,76	0,71
12. Casino Centrum	0,58	0,50	0,66
13. STWK Służewiec	-	-	0,63
14. Finkorp	0,50	0,45	0,37
15. Biss International	0,46	0,44	0,33

16. Golden Play	0,42	0,37	0,30
17. Grand	0,24	0,24	0,18
17. Betako	0,15	0,17	0,14
18. Fortuna	0,13	0,13	0,11
20. Club Fair Play	–	–	0,10
21. Polski Monopol Loteryjny	0,01	0,08	0,06
22. Casino Lubuszanin	0,06	0,04	0,01
23. Progaz Queen`s Casino	0,04	–	–

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy ogólna wartość wygranej w grze liczbowej, totalizatorze i grze bingo pieniężne nie może być niższa niż 50% kwoty wpłaconych stawek, a w loterii pieniężnej, w loterii fantowej oraz grze telebingo – niższa niż 30% łącznej ceny przeznaczonych do sprzedaży losów lub innych dowodów udziału w grze. Warunek ten, przez podmioty działające na rynku gier i zakładów wzajemnych, został spełniony.

Wykres 8. Udział wygranych w przychodach z gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003

2.3. Sytuacja finansowo – ekonomiczna podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych działających na podstawie zezwolenia wydanego przez Ministra Finansów

W 2003 roku w różnych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych na podstawie wydanych zezwoleń działalność prowadziło 26 podmiotów gospodarczych.

Tabela 16 Liczba podmiotów prowadzących działalność w poszczególnych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003

wyszczególnienie	2001	2002	2003
gry liczbowe	1	1	1
kasyna gry	7	6	6
salony gier na automatach	10	10	11
zakłady wzajemne	5	5	5
loterie pieniężne	2	2	2
salony gry bingo pieniężne	3	3	2
punkty gier na automatach o niskich wygranych	–	–	4

Wyniki finansowo-ekonomiczne podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych w 2003 roku (bez uwzględnienia rynku automatów o niskich wygranych) wykazane w bilansie na dzień 31 grudnia 2003 roku oraz w sprawozdawczości sporządzanej przez podmioty dla Departamentu GL, kształtowały się w sposób następujący:

2.3.1. Sytuacja majątkowa oraz źródła finansowania majątku podmiotów

Tabela 17 Dynamika i struktura majątku oraz źródła jego finansowania podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych (w tys. zł)

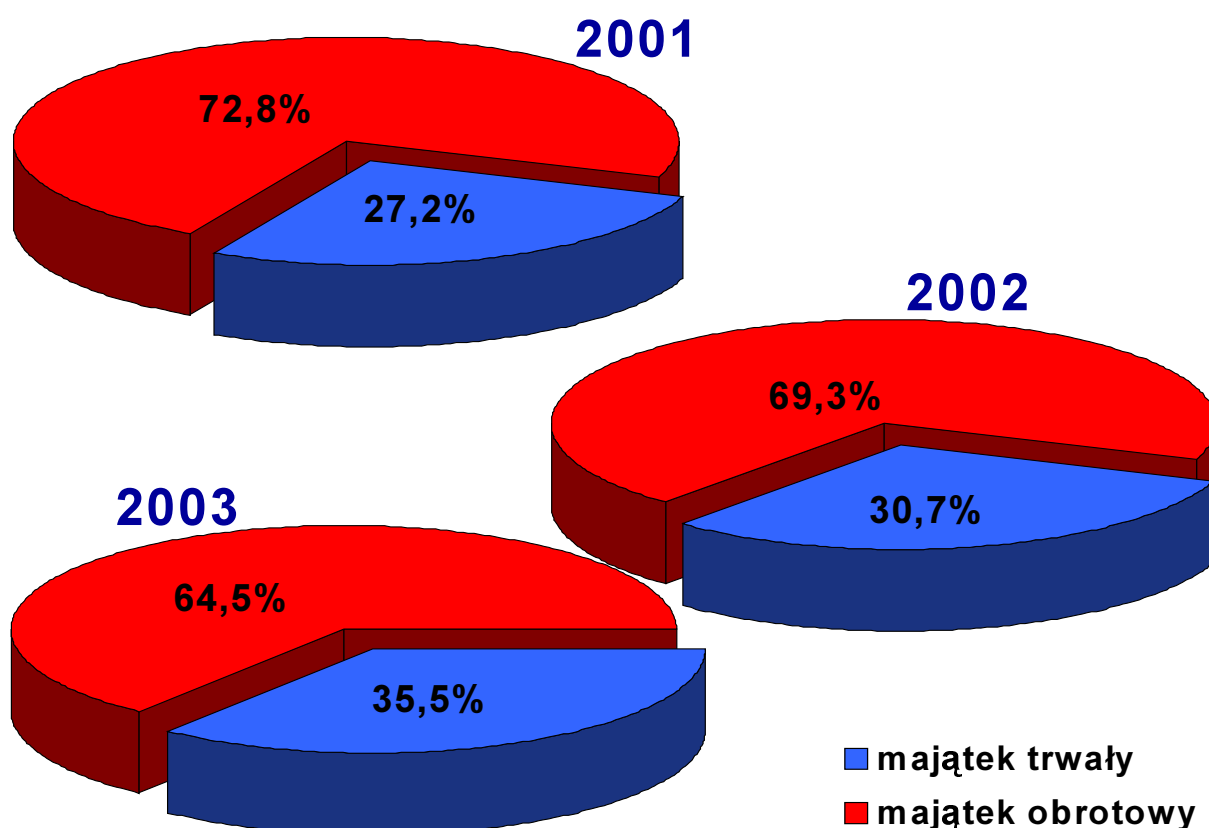
Wyszczególnienie	2002			2003		
	ogółem	w tym:		ogółem	w tym:	
		jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	pozostałe spółki		jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	pozostałe spółki
Aktywa	932 276	685 792	246 484	961 073	668 821	292 252
w tym:						
- majątek trwały	286 637	116 096	170 541	341 594	130 531	211 063
- majątek obrotowy	645 639	569 696	75 943	619 479	538 290	81 189
Pasywa	932 276	685 792	246 484	961 073	668 821	292 252
w tym:						
- kapitały własne	605 007	500 962	104 045	621 715	505 222	116 493
- zobowiązania ogółem i rezerwy	327 269	184 830	142 439	339 358	163 599	175 759
w tym: krótkoterminowe	240 614	117 561	123 053	221 112	120 234	100 878

Wartość aktywów jak i pasywów podmiotów prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych na dzień 31 grudnia 2003 roku wyniosła 961,1 mln zł, wobec 932,3 mln zł przed rokiem (wzrosła o 3,1%).

W strukturze wartości aktywów oraz pasywów podmiotów prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych, aktywa jak i pasywa:

- spółek prowadzących działalność w zakresie monopolu Państwa w 2003 roku stanowiły 69,6% wobec 73,6% przed rokiem,
- pozostałych spółek w 2003 roku stanowiły 30,4% wobec 26,4% przed rokiem.

Wykres 9. Struktura majątku podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych

Na przestrzeni lat 2001-2003 struktura aktywów podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych ulegała zmianom na rzecz majątku trwałego. I tak w 2003 roku:

- majątek trwały stanowił 35,5% wobec 30,7% przed rokiem,
- majątek obrotowy stanowił 64,5% wobec 69,3% przed rokiem.

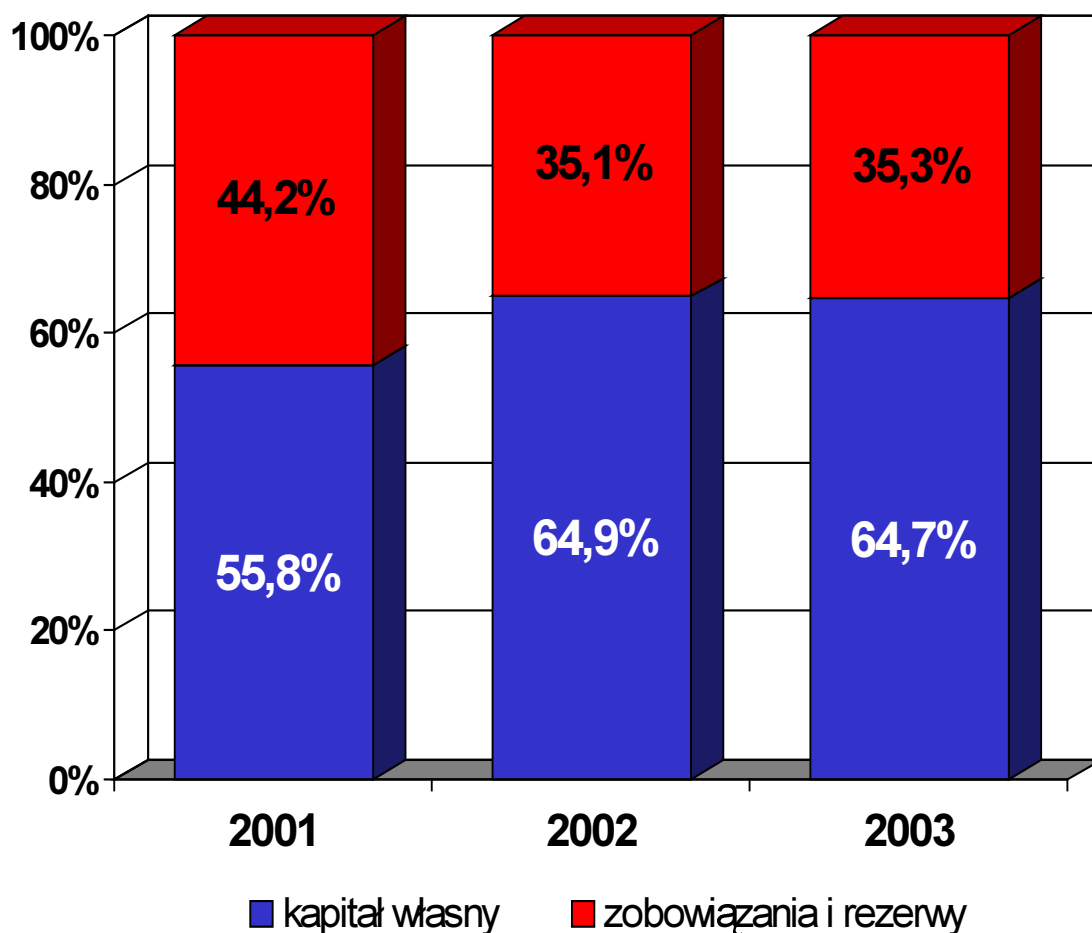
W 2003 roku na finansowanie majątku podmioty rynku gier i zakładów wzajemnych, tj.:

- prowadzące działalność w zakresie monopolu Państwa w większym stopniu angażowały kapitały własne niż obce w porównaniu do roku poprzedniego (wzrost kapitału własnych o 1,1 punktów procentowych, a spadek zobowiązań o 0,9 punktów procentowych),
- pozostałe w większym stopniu angażowały kapitały obce niż własne w porównaniu do roku poprzedniego (wzrost kapitałów własnych o 0,9 punktów procentowych, a zobowiązań wzrost o 3,0 punktów procentowych).

W strukturze pasywów w 2003 roku:

- kapitały własne stanowiły 64,7% wobec 64,9% w roku poprzednim, w tym spółkach prowadzących działalność w zakresie monopolu Państwa 52,6% wobec 53,7%, a w pozostałych podmiotach 12,1% wobec 11,2%,
- zobowiązania i rezerwy na zobowiązania stanowiły 35,3% wobec 35,1% przed rokiem, w tym w spółkach prowadzących działalność w zakresie monopolu Państwa – 17,0% wobec 19,8%, a w pozostałych podmiotach 18,3% wobec 15,3% przed rokiem.

Wykres 10. Struktura źródeł finansowania majątku podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych

2.3.2. Kapitały własne podmiotów

Tabela 18 Struktura kapitałów własnych podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2002			2003		
	ogółem	w tym:		ogółem	w tym:	
		jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	pozostałe spółki		jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	pozostałe spółki
kapitały własne	605 007	500 962	104 045	621 715	505 222	116 493
w tym:						
kapitał podstawowy	165 551	119 167	46 384	189 022	119 167	69 855
kapitał zapasowy	257 869	214 285	43 584	259 272	212 978	46 294
kapitał z aktualnej wyceny	3 976	-	3 976	4 107	-	4 107
poz. kapitały rezerwowe	628	-	628	615	-	615
zysk/strata lat ubiegłych	- 18 984	- 3 947	- 15 037	- 27 257	- 2 521	- 24 736
zysk/strata roku obrotowego	195 967	171 457	24 510	195 956	175 598	20 358

Wartość kapitałów własnych podmiotów rynku gier zakładów wzajemnych w 2003 roku w stosunku do roku ubiegłego wzrosła o 2,8%, w tym:

- w spółkach prowadzących działalność w zakresie monopolu Państwa nastąpił wzrost o 0,9%,
- w pozostałych podmiotach wzrosły o 12,0%.

Wartość kapitału podstawowego (udziały, akcje) wzrósł w stosunku do roku ubiegłego o 14,2%, w tym:

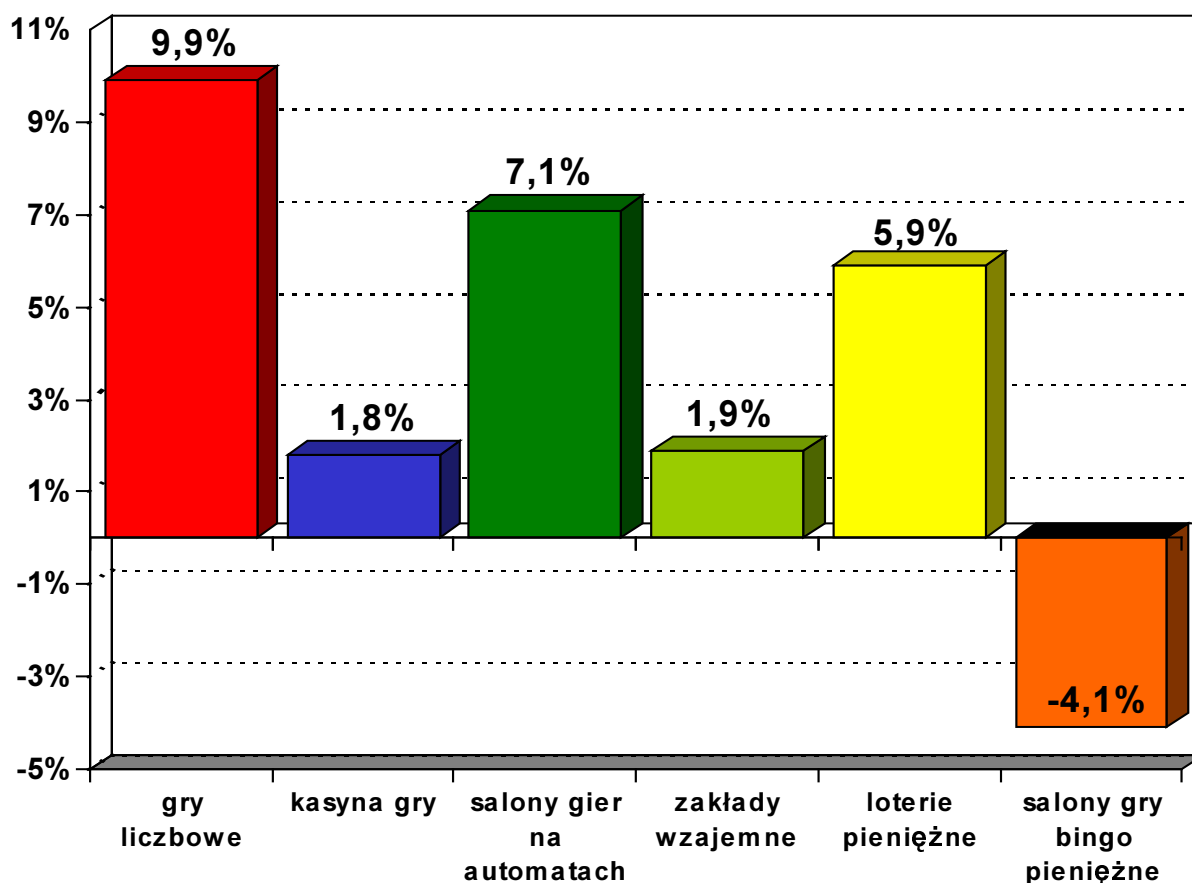
- w spółkach prowadzących działalność w zakresie monopolu Państwa – nie uległ zmianie,
- w pozostałych podmiotach nastąpił wzrost o 50,6%.

Kapitał zapasowy wzrósł w stosunku do roku ubiegłego o 0,5%, w tym w spółkach prowadzących działalność w zakresie monopolu Państwa nastąpił spadek o 0,6%, a w pozostałych spółkach wzrósł o 6,2%.

2.3.3. Rentowność sprzedaży gier i zakładów wzajemnych

Rentowność sprzedaży gier i zakładów wzajemnych w poszczególnych segmentach rynku w 2003 roku, podobnie jak w latach poprzednich, charakteryzuje się bardzo dużą rozpiętością. Salony gry bingo pieniężne nie osiągnęły progu rentowności natomiast rentowność gier liczbowych była najwyższa i wyniosła 9,9%.

Wykres 11. Wskaźniki rentowności gier i zakładów wzajemnych w 2003 roku

Rentowność sprzedaży w poszczególnych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003 przedstawiała się w sposób następujący:

gry liczbowe

Tabela 19 Wskaźniki rentowności sprzedaży gier liczbowych w latach 2001-2003

rok	wskaźnik rentowności
2001	14,0%
2002	9,2%
2003	9,9%

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

Rentowność sprzedaży gier liczbowych do 2001 roku charakteryzowała się stopniowym stałym wzrostem, przeciętnie o 2% rocznie. W 2002 roku znacznie spadła (spadek o 4,8 pkt. procent.), a w 2003 roku nieznacznie wzrosła (wzrost o 0,7% pkt procent.)

kasyna gry

Tabela 20 Wskaźniki rentowności sprzedaży gier urządzanych w kasynach gry w latach 2001-2003

Rok	wskaźnik rentowności	liczba ośrodków gier	
		całkowita	ośrodki nierentowne
2001	1,3%	31	20
2002	1,8%	28	14
2003	1,8%	25	11

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

W 2001 roku, po zmianie zasad opodatkowania gier urządzanych w kasynach gry i wprowadzeniu liniowego podatku od gier, liczba nierentownych kasyn wzrosła z 11 w 2000 roku do 20 (kasyna nierentowne stanowiły 64,5% tego segmentu). Od 2002 roku liczba nierentownych kasyn zmniejszyła się z 14 do 11 w 2003 roku. W 2002 roku kasyna nierentowne stanowiły 50% tego segmentu rynku, a w 2003 roku 44%.

salony gier na automatach

Tabela 21 Wskaźniki rentowności sprzedaży gier urządzanych w salonach gier na automatach w latach 2001-2003

Rok	wskaźnik rentowności	liczba ośrodków gier	
		całkowita	ośrodki nierentowne
2001	6,5%	153	48
2002	6,8%	151	37
2003	7,1%	156	43

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

W roku 2002 liczba nierentownych salonów gier na automatach obniżyła się znacznie, tj. z 48 w 2001 roku do 37 w roku 2002 (daje to spadek o 22,9%), a w 2003 roku wzrosła do 43. W 2003 roku wzrosła o 5 liczba salonów gier na automatach. Uruchamianie nowych ośrodków gier wiąże się z dużymi nakładami inwestycyjnymi i dlatego też w większości nowe ośrodki gier w pierwszym roku działalności nie osiągają progu rentowności. Mimo wzrostu nierentownych ośrodków gier, wskaźnik rentowności tego segmentu rynku w 2003 roku wzrósł o 0,3 pkt procentowego w stosunku do roku ubiegłego.

zakłady wzajemne

Tabela 22 Wskaźniki rentowności sprzedaży zakładów wzajemnych w latach 2001-2003

rok	wskaźnik rentowności
2001	2,6%

2002	4,2%
2003	1,9%

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

W 2002 roku rentowność sprzedaży zakładów wzajemnych wzrosła o ponad połowę (z 2,6% w 2001 roku do 4,2% w roku następnym). W 2003 roku znacznie się obniżyła (z 4,2% w 2002 roku do 1,9% w 2003 roku). Na tak znaczne obniżenie rentowności sprzedaży tego segmentu rynku wpłynęła sytuacja finansowa Spółki Służewiec – Tory Wyścigów Konnych Sp. z o.o.

Loterie pieniężne

Tabela 23 Wskaźniki rentowności sprzedaży loterii pieniężnych w latach 2001-2003

rok	wskaźnik rentowności		
	ogółem	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	PML Sp. z o.o.
2001	4,1%	6,1%	ujemny
2002	2,7%	4,6%	ujemny
2003	5,9%	7,2%	ujemny

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

W 2003 roku rentowność sprzedaży z loterii pieniężnych w stosunku do 2002 roku wzrosła o 3,2 pkt procentowego. Próg rentowności sprzedaży osiągają loterie organizowane przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. Powyższe stanowi odwrócenie sytuacji jaka miała miejsce w latach 2000-2002, gdzie wystąpił spadek rentowności sprzedaży. Na spadek ten miały wpływ m. in. następujące czynniki:

- przychody w segmencie rynku loterii pieniężnych w 2002 roku w stosunku do 2000 roku były niższe o 12,7% (por. Tabela 4);
- Totalizator Sportowy Sp. z o.o. zarówno w 2000 roku jak i 2001 roku prowadził sprzedaż 15 loterii pieniężnych. W 2001 zakończył urządzenie 8 loterii pieniężnych i jednocześnie rozpoczął sprzedaż 8 nowych, pozostałe loterie były kontynuowane. Mimo wzrostu liczby organizowanych loterii z 15 w 2000 roku do 21 w 2002 roku;
- sprzedaż loterii pieniężnych jak i ich rentowność była znacznie niższa niż w latach ubiegłych (por. Tabela 10). Dodać należy tu, iż uruchamianie nowych loterii pieniężnych wiąże się z wysokimi nakładami inwestycyjnymi;
- w Polskim Monopolu Loteryjnym Sp. z o.o. przychody ze sprzedaży z loterii pieniężnych w 2001 roku kształtowały się na poziomie 395 tys. zł, czyli były 9-krotnie niższe niż w 2000 roku (por. Tabela 10), straty ze sprzedaży loterii pieniężnych organizowanych przez PML Sp. z o.o. w 2001 roku wyniosły 2 599 tys. zł. Natomiast w roku 2002 sprzedaż z loterii pieniężnych ponownie wzrosła (ponad ośmiokrotnie) nie osiągając jednak progu rentowności.

salony gry bingo pieniężne

Tabela 24 Wskaźniki rentowności sprzedaży gry bingo pieniężne w latach 2001-2003

rok	wskaźnik rentowności
2001	ujemny
2002	ujemny
2003	ujemny

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

Pogłębiający się coroczny spadek przychodów z gry bingo pieniężne (por. Tabela 4) oraz liczba funkcjonujących salonów gier bingo pieniężne wskazuje, iż prowadzenie działalności w tym segmencie rynku jest mało opłacalne. Osiągany poziom sprzedaży z urządzania tych gier nie pozwala na wygenerowanie zysków.

3. Podatek od gier, opłaty i dopłaty w grach stanowiących monopol Państwa

3.1. Podatek od gier

Tabela 25 Wpływy z podatku i dynamika podatku od gier w podziale na rodzaje gier i zakłady wzajemne (w tys. zł)

wyszczególnienie	podatek od gier			dynamika podatku od gier (rok poprz. = 100)	
	2001	2002	2003	2002	2003
gry liczbowe	421 988	444 670	456 287	105,4	102,6
salony gier na automatach	98 642	96 230	96 765	97,6	100,6
kasyna gry	84 165	83 990	82 144	99,8	97,8
zakłady wzajemne	30 518	42 888	50 721	140,5	118,3
loterie pieniężne	19 848	18 131	21 268	91,3	117,3
salony gry bingo pieniężne	2 915	2 417	1 900	82,9	78,6
razem gry i zakłady wzajemne	658 076	688 326	709 085	104,6	103,0
pkt. gier na aut.o niskich wygranych (ANW)	–	–	129	–	–
R A Z E M	658 076	688 326	709 214	104,6	103,0

Źródło: dane Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych na podstawie sprawozdania SGL-1

Wpływy do budżetu państwa z tytułu podatku od gier w 2003 roku osiągnęły poziom 709 mln zł i były wyższe od uzyskanych rok wcześniej o 3%. Wzrost wpływów z podatku od gier odnotowano w czterech segmentach rynku:

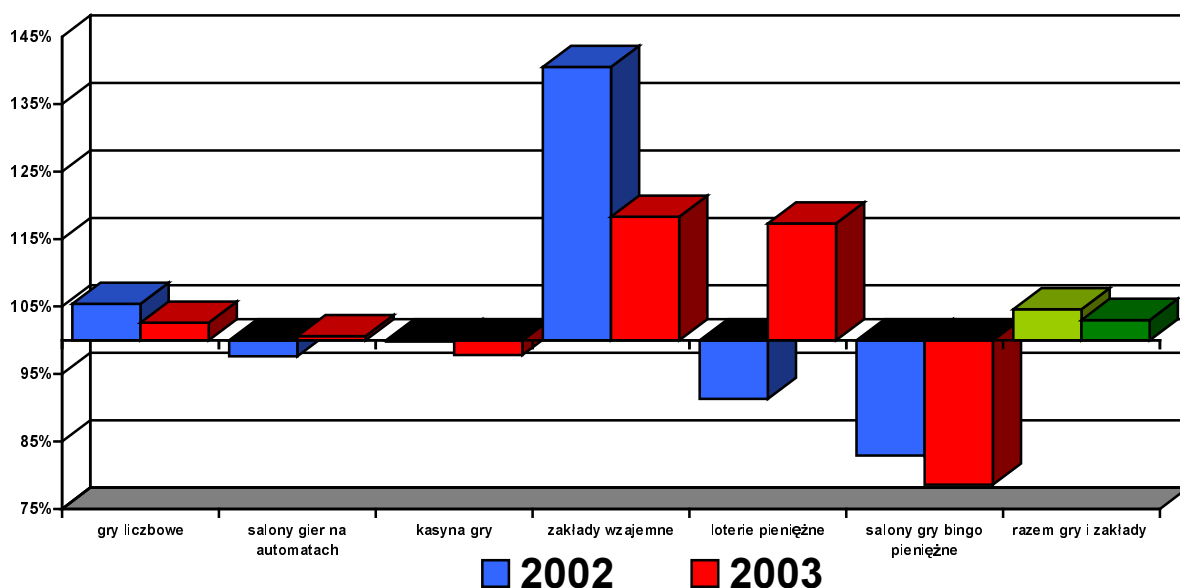
- największy w zakładach wzajemnych – o 18,3%,
- w loteriach pieniężnych – o 17,3%,
- w grach liczbowych – o 2,6%,
- w salonach gier na automatach – o 0,6%.

W pozostałych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych nastąpiło obniżenie wpływów z podatku od gier.

Dochody budżetu państwa z tytułu podatku od:

- gier urządzanych w kasynach gry – zmniejszyły się o 2,2%,
- gier urządzanych w salonach gry bingo pieniężne – obniżyły się najbardziej tj. o 21,4%.

Wykres 12. Dynamika wpływów z podatku od gier i zakładów wzajemnych w latach 2001-2003 (r. poprz. = 100)

Wpływy do budżetu państwa z tytułu podatku od gier z całego rynku gier i zakładów wzajemnych w 2003 roku rosły wolniej niż przed rokiem. W 2003 roku przyrost wpływów z tego tytułu kształtował się średnio na poziomie 3% (wobec 4,6% w roku 2002).

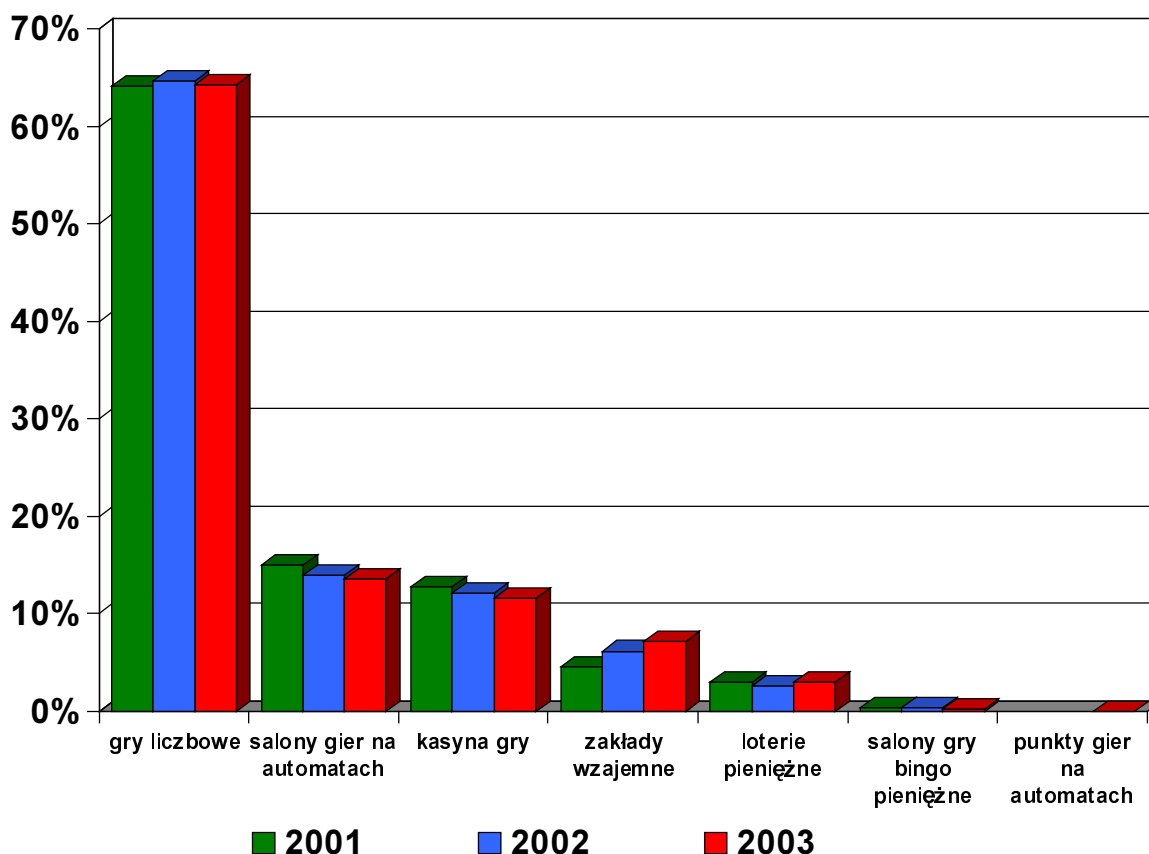
Dynamika podatku od gier większości segmentów rynku była wyższa niż przed rokiem. Znacznie spadła dynamika podatku od gier w salonach gry bingo pieniężne oraz w kasynach gry.

Tabela 26 Struktura wpływów z podatku od gier w latach 2001-2003 w podziale na rodzaje gier i zakłady wzajemne (w %)

rodzaj gry	2001	2002	2003
gry liczbowe	64,12	64,60	64,34
salony gier na automatach	14,99	13,98	13,64
kasyna gry	12,79	12,20	11,58
zakłady wzajemne	4,64	6,23	7,15
loterie pieniężne	3,02	2,63	3,00
salony gry bingo pieniężne	0,44	0,35	0,27
punkty gry na automatach (ANW)	–	–	0,02

W strukturze wpływów z podatku od gier za 2003 rok największy udział miały gry liczbowe (64,3%), mniejszy – salony gier na automatach, kasyna gry i zakłady wzajemne (odpowiednio: 13,6%; 11,6%; 7,2%), niewielki – loterie pieniężne (3%) a podatek od gry bingo pieniężne podobnie jak zryczałtowany podatek od gier na automatach o niskich wygranych w 2003 roku miał znaczenie marginalne. Pierwsze wpływy z tytułu zryczałtowanego podatku od gier odnotowano w miesiącu październiku 2003 roku.

Wykres 13. Zmiana struktury wpływów z podatku od gier w latach 2001-2003

W latach 2001-2003 obserwuje się nieznaczny spadek udziału wpływów z podatku od gier w trzech segmentach rynku tj.: salonach gier na automatach, kasynach gry i salonach gry bingo pieniężne. W analizowanym okresie wzrastał natomiast udział podatku od gier z zakładów wzajemnych. Udział podatku od gier z pozostałych segmentów rynku wykazuje nieznaczne wahania.

Dynamika wpływów z tytułu podatku od gier w poszczególnych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych przedstawiała się w zróżnicowany sposób:

gry liczbowe

Wpływy z podatku od gier liczbowych na przestrzeni ostatnich trzech lat stanowiły ponad 64% ogólnych wpływów do budżetu państwa z tego tytułu:

- w 2001 roku – 64,1%,
- w 2002 roku – 64,6%,
- w 2003 roku – 64,3%.

kasyna gry

Udział podatku od gier urządzanych w kasynach gry, na przestrzeni ostatnich trzech lat zmniejsza się z 12,8% w 2001 roku do 11,6% w 2003 roku:

- w 2001 roku – 12,8%,
- w 2002 roku – 12,2%,
- w 2003 roku – 11,6%.

salony gier na automatach

W strukturze wpływów z podatku od gier, podatek od gier w salonach gier na automatach na przestrzeni ostatnich trzech lat wykazuje tendencje spadkowe tj. z 15,0% w 2001 roku do 13,6% w 2003 roku

- w 2001 roku – 15,0%,
- w 2002 roku – 14,0%,
- w 2003 roku – 13,6%.

zakłady wzajemne

Rok 2003 był kolejnym rokiem wzrostu dochodów budżetowych z tytułu podatku od gier z zakładów wzajemnych. W 2003 roku dynamika tych dochodów utrzymywała się na wysokim poziomie i była najwyższa spośród wszystkich segmentów rynku (por. Tabela 25).

Tabela 27 Wpływy z podatku od gier z zakładów wzajemnych w latach 2001 - 2003 (w tys. zł)

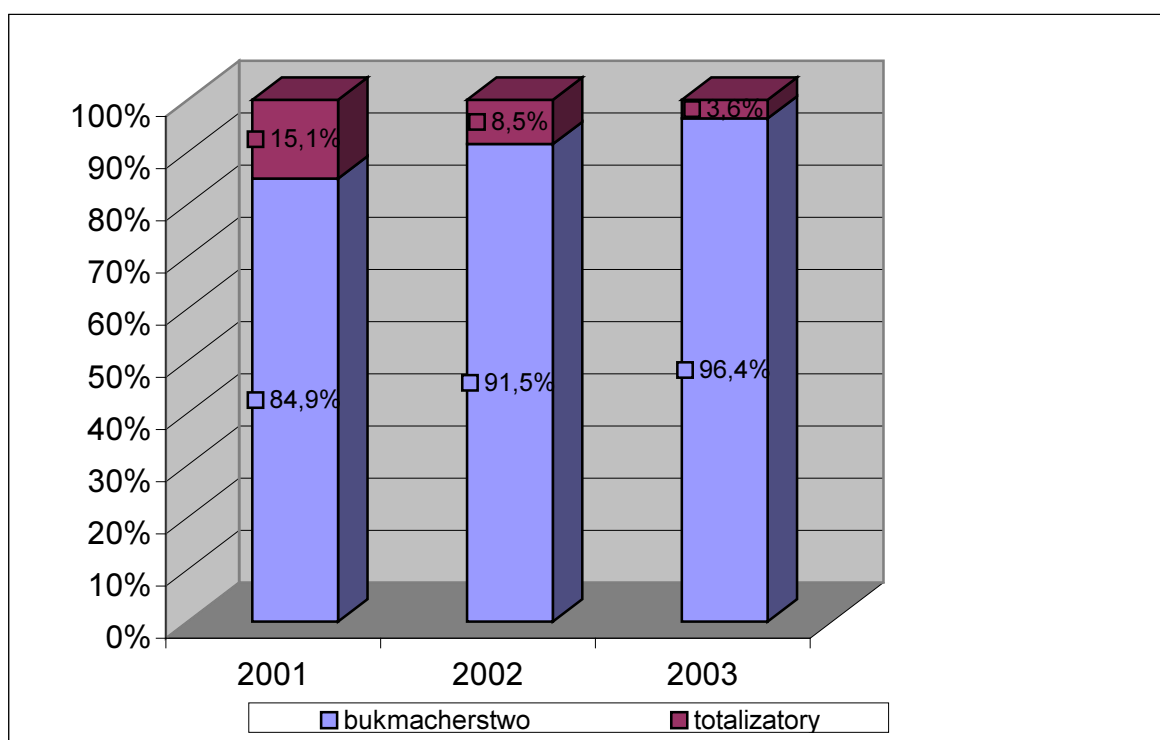
rodzaje zakładów wzajemnych	2001	2002	2003
totalizatory	4 604	3 633	1 803
bukmacherstwo	25 914	39 255	48 918

W 2003 roku w stosunku do roku ubiegłego wpływy z podatku od gier z zakładów wzajemnych były wyższe o 18,3%, a w roku 2002 w porównaniu do roku 2001 – wyższe o 40,5% (por. Tabela 25).

W strukturze wpływów z podatku od gier, udział podatku od zakładów wzajemnych na przestrzeni ostatnich trzech lat charakteryzuje się tendencją wzrostową (z 4,6% w 2001 roku do 7,2% w 2003 roku).

- w 2001 roku – 4,6%,
- w 2002 roku – 6,2%,
- w 2003 roku – 7,2%.

Wykres 14. Struktura wpływów z podatku od gier z zakładów wzajemnych w latach 2001-2003

Dominująca część wpływów z podatku od gier z zakładów wzajemnych generowana jest przez podmioty zarządzające zakłady bukmacherskie. Na przestrzeni analizowanych lat udział podatku od bukmacherstwa wykazuje tendencje zwyżkowe (wzrasta z 85% w roku 2001 do 91,5% w 2002, aby w roku 2003 osiągnąć poziom 96,4%).

a) totalizatory – struktura wpływów z podatku od gier

Tabela 28 Struktura wpływów podatku od gier z totalizatorów w latach 2001-2003 (w%)

rodzaje totalizatorów	2001	2002	2003
odgadywanie wyników współzawodnictwa zwierząt	13,7	16,7	31,5
odgadywanie wyników współzawodnictwa ludzi	86,3	83,3	68,5

W strukturze wpływów z podatku od gier z totalizatorów podatek od zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi stanowił przeważającą część. Na przestrzeni

ostatnich 3 lat udział tego typu zakładów wahał się w granicach 86,3 – 68,5% z tendencją malejącą na korzyść zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa zwierząt.

b) zakłady bukmacherskie – struktura wpływów z podatku od gier

Tabela 29 Struktura wpływów z podatku od gier z zakładów bukmacherskich w latach 2001-2003 (w %)

rodzaje zakładów bukmacherskich	2001	2002	2003
odgadywanie wyników współzawodnictwa zwierząt	–	–	–
odgadywanie wyników współzawodnictwo ludzi	100,0	100,0	100,0

Podatek od gier z zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi całkowicie zdominował od 2001 roku strukturę wpływów z tytułu podatku od bukmacherstwa.

loterie pieniężne

Wpływy z podatku od gier z loterii pieniężnych w 2003 roku w porównaniu z rokiem 2002 zwiększyły się o 17,3%. W strukturze wpływów z podatku od wszystkich gier urządzanych w latach 2001-2003, loterie pieniężne do 2000 roku wykazywały tendencje wzrostowe, od 2001 roku zmniejszały swój udział aby w 2003 roku ponownie wzrosnąć i osiągnąć poziom z 2001 roku.

- w 2001 roku – 3,0%,
- w 2002 roku – 2,6%,
- w 2003 roku – 3,0%.

salony gry bingo pieniężne

Działalność w zakresie salonów gry bingo pieniężne cechuje wyraźna tendencja spadkowa zarówno w odniesieniu do przychodów, jak również wpływów budżetowych z podatku od gier (por. Tabela 4 i Tabela 25). W 2003 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, wpływy z podatku od gier urządzanych w salonach gry bingo pieniężne zmniejszyły się o 21,4%, podczas gdy w roku 2002 w porównaniu do 2001 roku, były niższe o 16,8%.

W strukturze wpływów z podatku od gier w roku 2003 udział gry bingo pieniężne utrzymał się na tym samym poziomie co w roku ubiegłym:

- w 2001 roku – 0,4%,
- w 2002 roku – 0,3%,
- w 2003 roku – 0,3%.

punkty gier na automatach o niskich wygranych

W okresie do dnia wejścia w życie ustawy w jej znowelizowanym brzmieniu (tj. od 15 czerwca 2003 roku) do dnia 31 grudnia 2003 roku gry na automatach o niskich wygranych były opodatkowane w formie zryczałtowanej – w wysokości stanowiącej równowartość 50 euro miesięcznie od gier urządzanych na każdym automacie.

Wpływy ze zryczałtowanego podatku od gier na automatach o niskich wygranych w 2003 roku wyniosły 129 tys. zł i stanowiły 0,02% udział w podatku od gier z całego rynku gier i zakładów wzajemnych. Niskie wpływy z tego segmentu rynku wynikają z faktu, iż jest on obecnie w początkowej fazie rozwoju.

Pierwsze wpływy do budżetu państwa z tego tytułu odnotowano w miesiącu październiku 2003 roku, i wynosiły one:

- w październiku 2003 roku naliczono podatek od 62 automatów w wysokości 14 tys. zł,
- w listopadzie od 165 w wysokości 38 tys. zł automatów,
- w grudniu od 329 automatów w wysokości 77 tys. zł.

Natomiast wpływy z tytułu zryczałtowanego podatku od gier na automatach o niskich wygranych w podziale na województwa kształtowały się w sposób następujący:

Tabela 30 Wpływy z tytułu podatku od gier na automatach o niskich wygranych w 2003 roku w podziale na województwa (w tys. zł)

Województwo	kwota podatku
Mazowieckie	104,1
Lubelskie	15,4
Pomorskie	4,9
Opolskie	4,4
RAZEM	128,8

3.2. Wpływy z opłat za zezwolenia, egzaminy i świadectwa zawodowe w 2003 roku

Zgodnie z ustawą opłaty za udzielenie bądź przedłużenie zezwolenia, przeprowadzenie egzaminu, wydane świadectwa zawodowe i uznanie za równoważne świadectwa wydanego przez wyspecjalizowaną organizację, stanowią dochód budżetu państwa i są wpłacane na wyodrębniony rachunek ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W 2003 roku wpływy z tego tytułu wyniosły 18,2 mln zł i były wyższe niż w roku ubiegłym o ponad 100%.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 i art. 39 ust. 5 ustawy, utworzony został środek specjalny stanowiący 10% tych opłat. Ze środka specjalnego pokrywane są koszty zakupu specjalistycznego sprzętu i wyposażenia oraz szkoleń, zapewniających zwiększenie skuteczności nadzoru i kontroli podmiotów urządzających gry i zakłady wzajemne. Ze źródła tego mogą być również pokrywane koszty dodatkowych badań dokumentów przedstawionych przez wnioskodawców i koszty weryfikacji podmiotów urządzających gry i zakłady wzajemne, zleconych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych wyspecjalizowanym instytucjom.

W 2003 roku ze środka specjalnego wydatkowano kwotę 454 344,70 zł, w tym:

- różne opłaty i składki – 1 837 zł,
- szkolenia – 15 048 zł,
- materiały i wyposażenie – 626,21 zł,
- zakupy inwestycyjne – 231 023,44 zł,
- kwota podlegająca wpłacie do budżetu państwa – 205 810,05 zł.

3.3. Dopłaty do stawek, cen losów i innych dowodów udziału w grach

Nowelizacja ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych z dnia 19 sierpnia 1994 roku¹¹ z dniem 1 listopada 1994 roku wprowadziła dopłaty do stawek w grach liczbowych stanowiących monopol Państwa w wysokości 20% stawki ustalonej dla gry.

Z dniem 15 czerwca 2003 roku, w wyniku nowelizacji ustawy zwiększono stawkę dopłat w grach liczbowych z 20% do 25%. Ponadto ustanowiono dopłaty do wideoloterii, loterii pieniężnych i gry telebingo.

Przepisy dotyczące dopłat do stawek w grach liczbowych były kilkakrotnie zmieniane¹². Obecne przepisy ustawy ... stanowią, że wpływy z ww. dopłat stawek przekazywane są na wyodrębniony rachunek utworzony w tym celu przez:

- ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – w wysokości 20%,
- ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu – w wysokości 80%.

Wpływy z tytułu dopłat do stawek w grach liczbowych w latach 2001-2003 ilustruje poniższa tabela.

Tabela 31 Wpływy z tytułu dopłat do stawek w grach stanowiących monopol Państwa (w tys. zł)

rok	2001	2002	2003
wpływy z dopłat do stawek w grach liczbowych	421 988	444 670	516 359
wpływy z dopłat do stawek w wideoloteriach, loteriach pieniężnych i w grze telebingo ¹³	–	–	–

Zgodnie z art. 47b ust. 1 pkt 1 i 2 Totalizator Sportowy Sp. z o.o. przekazała kwotę dopłat wyłącznie z gier liczbowych w wysokości 506 532 tys. zł, z czego:

- na kulturę 58 107 tys. zł,
- na sport 448 425 tys. zł.

Polski Monopol Loteryjny Sp. z o.o. oraz Totalizator Sportowy Sp. z o.o. urządził loterie pieniężne na podstawie regulaminów zatwierdzonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych przed dniem wejścia w życie znowelizowanej ustawy, tj. przed 15 czerwca 2003 roku. Natomiast wideoloterie jak i gra telebingo do końca 2003 roku przez ww. podmioty nie były urządzane.

¹¹ Dz. U. z 1994 roku, Nr 98, poz. 472

¹² W związku z powodzią w lipcu 1997 roku, ustawą z dnia 17 lipca 1997 roku o zmianie ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych (Dz. Urz. Ministra Finansów z 1997 roku, Nr 31, poz. 139) w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów utworzony został środek specjalny "Pomoc dla powodzian z dopłat do gier liczbowych" (art. 64a ustawy). Od dnia 1 sierpnia 1997 roku do dnia 31 stycznia 1998 roku podmiot urządzający gry liczbowe został zobowiązany do przekazywania 35% wpływów z dopłat do gier liczbowych na wyodrębniony rachunek utworzony przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Wpływy z tych dopłat przeznaczone były wyłącznie na finansowanie lub dofinansowanie wydatków związanych z usuwaniem skutków powodzi, która miała miejsce w lipcu 1997 roku. Następnie ustawą z dnia 18 grudnia 1998 roku o zmianie ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych¹² znowelizowano art. 64 a ustawy dodając zapis dotyczący wykorzystania środków finansowych na finansowanie i dofinansowywanie wydatków związanych z usuwaniem skutków powodzi mającej miejsce w roku 1998 (Dz. U. z 1998 roku, Nr 160, poz. 1061) Jednocześnie zgodnie z art. 64 a ust. 5 ustawy o grach... na Prezesa Rady Ministrów nałożono obowiązek dotyczący przedkładania Sejmowi do wiadomości sprawozdania z wykorzystania środków finansowych zgromadzonych na rachunku utworzonym przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

¹³ Obowiązek pobierania i przekazywania dopłat z tytułu prowadzenia wideoloterii, zgodnie z art. 47a. ust. 2 ustawy powstaje po upływie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności w tym zakresie. Natomiast, zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 10 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o grach..., do loterii pieniężnych urządzanych na podstawie regulaminów, zatwierdzonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. przed 15 czerwca 2003 roku), do czasu ich zakończenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

4. Nadzór i kontrola działalności objętej ustawą

Zgodnie z art. 48 ustawy minister właściwy do spraw finansów publicznych, sprawuje nadzór i kontrolę nad działalnością podmiotów zarządzających i prowadzących gry losowe, zakłady wzajemne, gry na automatach lub gry na automatach o niskich wygranych w zakresie zgodności tej działalności z przepisami ustawy, udzielonym zezwoleniem oraz regulaminem gry losowej, zakładu wzajemnego, gry na automatach lub gry na automatach o niskich wygranych. Minister właściwy do spraw finansów publicznych wykonuje nadzór i kontrolę za pośrednictwem Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych Ministerstwa Finansów, aparatu kontroli skarbowej, celnego oraz izb skarbowych i urzędów skarbowych.

Nadzór i kontrola sprawowane są w postaci wykonywania przez Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych:

- nadzoru i kontroli w ramach prowadzonej procedury koncesyjnej przez weryfikację przedstawionych dokumentów w postępowaniu administracyjnym,
- kontroli w podmiotach prowadzących działalność w oparciu o zezwolenie Ministra Finansów,
- nadzoru w zakresie wydawania przez izby skarbowe zezwoleń na urządzenie loterii promocyjnych, fantowych, gry bingo fantowe i gier na automatach o niskich wygranych urządzanych na obszarze jednego województwa,
- obowiązku stałej współpracy z innymi organami państwowymi w zakresie nadzoru rynku gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych,
- wykonywania, przez inspektorów kontroli skarbowej kompleksowych kontroli podmiotów zarządzających gry losowe, zakłady wzajemne, gry na automatach i gry na automatach o niskich wygranych,
- wykonywania przez pracowników właściwych izb skarbowych kontroli prawidłowości urządzania loterii fantowych, gry bingo fantowe, loterii promocyjnych i gier na automatach o niskich wygranych zgodnie z lokalnym terytorialnym zasięgiem urządzania tych gier i miejscem wydania decyzji zezwalającej,
- wykonywania przez organy celne szczególnego nadzoru podatkowego w zakresie gier urządzanych w kasynach gry, gier na automatach w salonach gier i gier na automatach o niskich wygranych w punktach gier tam gdzie się one znajdują.

Celem kontroli prowadzonych przez pracowników Ministerstwa Finansów, na podstawie ustawy jest badanie czy podmiot, któremu udzielono zezwolenia nie narusza przepisów ustawy, nie uchybia przepisom regulaminów i nie narusza warunków określonych w zezwoleniu.

Celem kontroli prowadzonych przez aparat skarbowy i celny jest :

- zapewnienie wykonywania zobowiązań podatkowych i dokonywania wpłat innych należności stanowiących dochód budżetu Państwa,
- badanie czy podmioty gospodarcze prowadzące działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych działają zgodnie z przepisami ustawy, wydanymi do niej przepisami wykonawczymi, udzielonym zezwoleniem oraz z zatwierdzonym regulaminem gry lub zakładu wzajemnego.

Organy te prowadzą działalność kontrolną w zakresie jaki wynika z przepisów ustawy oraz innych przepisów regulujących zakres ich działania.

Ustawa przewiduje możliwość podjęcia przez Ministra Finansów następujących działań w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów cyt. ustawy, warunków zezwolenia lub przepisów regulaminów gier:

- wydanie decyzji administracyjnej polecającej usunięcie nieprawidłowości - zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy,
- skierowanie do właściwego urzędu skarbowego zawiadomienia o popełnionym przestępstwie karnym skarbowym, lub o wykroczeniu skarbowym określonym w rozdziale IX ustawy kodeks karny skarbowy,
- w przypadku niezastosowania się podmiotu do wydanego polecenia lub powtórnego wystąpienia nieprawidłowości związanych z naruszaniem ustawy, warunków zezwolenia lub uchybienia przepisom regulaminu - minister właściwy do spraw finansów publicznych, zgodnie z art. 52 ust. 2 pkt. 1 ustawy, cofa zezwolenie.

W 2003 roku Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych realizując w imieniu Ministra Finansów uprawnienia kontrolne przeprowadził 43 kontrole, w tym:

- 12 loterii promocyjnych o zasięgu ogólnokrajowym,
- 24 punktów przyjmowania zakładów wzajemnych,
- 5 kontroli wykonano w siedzibie lub oddziale podmiotu gospodarczego prowadzącego działalność w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych lub gier na automatach,
- 1 kontrola urządzania loterii audiotekstowej,
- 1 kontrola w salonie gry bingo pieniężne.

Szczegółowy wykaz dokonanych kontroli przedstawia załącznik nr 2.

W trakcie przeprowadzonych w 2003 roku kontroli badano organizację ośrodków gier, punktów przyjmowania zakładów wzajemnych, urządzenie loterii promocyjnych, loterii audiotekstowych oraz zawieranie zakładów wzajemnych, w zakresie zgodności działalności z przepisami ustawy, udzielonym zezwoleniem oraz zatwierdzonym regulaminem gry losowej, zakładu wzajemnego lub gier na automatach.

Tabela 32 Liczba kontroli wykonanych w latach 2001-2003

instytucje dokonujące kontroli	2001	2002	2003
Ministerstwo Finansów (Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych)	48	43	43
izby skarbowe	49	54	54
urzędy kontroli skarbowej (kontrole wnioskowane przez Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych)	3	–	1
Urzędy kontroli skarbowej i urzędy celne (kontrole własne), w tym:	3 612	3 523	2 353
– planowe, wykonane przez inspektorów kontroli skarbowej lub upoważnionych funkcjonariuszy celnych	438	603	254
– doraźne, wykonane przez pracowników szczególnego nadzoru podatkowego	3 174	2 920	2 099

Kontrole w kasynach gry i salonach gier na automatach wykonywali inspektorzy kontroli skarbowej i pracownicy szczególnego nadzoru podatkowego zatrudnieni w urzędach kontroli skarbowej, a obecnie w urzędach celnych.

Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych nadzorował w szczególności izby skarbowe w zakresie prawidłowości wydawanych przez nie zezwoleń na urządzenie loterii promocyjnych, loterii

fantowych, gry bingo fantowe i gier na automatach o niskich wygranych a także sprawowanego przez nie nadzoru i kontroli nad ich urządzeniem. Prowadził również kontrole w siedzibach podmiotów prowadzących działalność w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach, kontrole pozostałych ośrodków gier oraz kontrole urządzenia loterii promocyjnych i audiotekstowych o zasięgu ogólnopolskim.

W trakcie przeprowadzonych kontroli w punktach przyjmowania zakładów wzajemnych, siedzibach podmiotów zarządzających gry losowe, zakłady wzajemne lub gry na automatach i ośrodkach gier stwierdzano następujące nieprawidłowości:

- brak świadectwa zawodowego,
- niewłaściwe sprawowanie nadzoru nad loterią promocyjną przez osoby posiadające świadectwo zawodowe Ministra Finansów,
- przeprowadzenie losowania nagród w terminie innym niż określony w regulaminie loterii,
- nie powiadomienie Ministra Finansów o rozpoczęciu działalności,
- brak przeprowadzenia wszystkich losowań nagród,
- zamiana nagrody rzeczowej na pieniężną,
- zmiana terminu trwania loterii,
- brak wymaganego kapitału przeznaczonego do natychmiastowej wypłaty wygranych w punkcie przyjmowania zakładów wzajemnych,
- zaniżenie wartości puli nagród w loterii promocyjnej,
- nieprawidłowe ewidencjonowanie i wypisywanie druków imiennych zaświadczeń o uzyskanej wygranej.

Niejednokrotnie w toku prowadzonych czynności kontrolnych lub zaraz po złożeniu stosownych wyjaśnień do protokołu podmioty usuwały wskazane przez kontrolujących nieprawidłowości. Do właściwych urzędów skarbowych w związku z przeprowadzonymi czynnościami kontrolnymi w 2003 roku skierowano 12 zawiadomień o popełnieniu przestępstw lub wykroczeń - określonych w rozdziale IX Kodeksu karnego skarbowego (przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko organizacji gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych). Łączna wysokość kar grzywny wymierzona przez urzędy skarbowe wyniosła 3300 zł.

W 2003 roku na zlecenie Departamentu Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych Ministerstwa Finansów jedną kontrolę podmiotu prowadzącego gry i zakłady wzajemne wykonał w siedzibie spółki urząd kontroli skarbowej.

Inspektorzy z urzędów kontroli skarbowej i funkcjonariusze urzędów celnych przeprowadzili 110 kontroli kasyn gry i 144 kontrole salonów gier na automatach. Badano organizację ośrodków gier oraz działalność w zakresie zgodności tej działalności z przepisami ustawy, aktami wykonawczymi, udzielonym zezwoleniem oraz zatwierdzonymi regulaminami. W trakcie kontroli stwierdzono 6 nieprawidłowości i w 6 sprawach wszczęto postępowanie karne skarbowe. W wyniku zakończenia tych postępowań w 2003 roku na winnych uchybień nałożono 6 mandatów na łączną kwotę 1 400 zł. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- wystawiania zaświadczeń o wygranych z naruszeniem ustawowo określonego terminu ich wystawienia,
- prowadzenia działalności niezgodnie z warunkami zezwolenia,

- zatrudniania osób nie posiadających świadectw zawodowych wymaganych na określonych stanowiskach,
- eksploataowania automatów bez ważnych poświadczeń ich rejestracji,
- braku plomb homologacyjnych na automatach do gier,
- niepełnego magnetycznego zapisu obrazu przebiegu gry,
- naruszenia zakazu reklamy gier.

Pracownicy szczególnego nadzoru podatkowego przeprowadzili 2099 doraźnych kontroli salonów gier na automatach. Badano prawidłowość urządzania gier na automatach w zakresie obliczania rezultatów gier, tam gdzie się one znajdują. W trakcie ww. działań stwierdzono 2 nieprawidłowości:

- w jednym przypadku ujawniono błąd w raporcie dziennym wpłat, wypłat i rezultatów gier,
- w drugim stwierdzono zastosowanie nowych druków bez zgłoszenia w urzędzie celnym.

W związku ze stwierdzeniem powyższych nieprawidłowości wszczęto dwa postępowania karne skarbowe.

W 2003 roku podmioty gospodarcze zgłosiły szczególnemu nadzorowi podatkowemu rozpoczęcie eksploatacji 329 automatów w 206 punktach gier na automatach o niskich wygranych.

W zakresie ustawowego obowiązku sprawowania nadzoru nad izbami skarbowymi Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych:

- przeprowadził analizę zgodności wszystkich wydanych w 2003 roku przez izby skarbowe decyzji i zatwierdzonych regulaminów gier z wymogami ustawy i wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych,
- przeprowadził ocenę prawidłowości sprawowanego przez izby skarbowe nadzoru i kontroli nad urządzanymi w skali lokalnej grami losowymi w oparciu o analizę nadesłanej dokumentacji z wykonanych kontroli,
- poinformował w formie pisma okólnego wszystkie izby skarbowe o stwierdzonych nieprawidłowościach przy wydawaniu zezwoleń i zatwierdzaniu regulaminów gry.

Przeprowadzona przez Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych analiza wydanych przez izby skarbowe decyzji zezwalających i zatwierdzonych regulaminów gier wykazała istnienie nieprawidłowości w zakresie zgodności z wymaganiami zawartymi w ustawie i rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku w sprawie warunków urządzania gier...¹⁴.

Nieprawidłowości stwierdzone w wydanych przez izby decyzjach - zezwoleniach na urządzenie loterii promocyjnych i loterii fantowej dotyczyły:

- braku nazwisk osób zarządzających podmiotem,
- braku określenia czasu urządzania loterii,
- braku określenia nieprzekraczalnego terminu rozpoczęcia działalności,
- braku określenia miejsca losowania nagród,
- powoływania się na niewłaściwą nazwę ustawy,
- odbiegania czasu trwania loterii promocyjnych od czasu określonego w zatwierdzonych regulaminach,
- błędnego podania adresu siedziby podmiotu urządzającego grę.

¹⁴ Dz. U. Nr 102, poz. 946

- stosowania różnej nazwy loterii w zezwoleniu i regulaminie gry.

Stwierdzone nieprawidłowości w zatwierdzonych przez izby regulaminach na urządzenie loterii promocyjnych i loterii fantowej dotyczyły:

- braku wskazania skutków nie zgłoszenia reklamacji w terminie,
- braku procentowego określenia wartości fantów w stosunku do łącznej ceny przeznaczonych do sprzedaży losów,
- braku określenia miejsca i terminu losowania nagród,
- braku określenia miejsca i terminu wydawania wygranych,
- braku określenia trybu składania i rozpatrywania reklamacji,
- braku określenia terminu przedawnienia roszczeń,
- braku określenia terminu rozpoczęcia i zakończenia sprzedaży towarów lub innych dowodów udziału w loterii promocyjnej,
- braku określenia wartości puli nagród,
- błędnego określenia miejsca losowania nagród,
- błędnego określenia obszaru urządzania loterii,
- zamiennego stosowania określeń reklamacja i roszczenie,
- inny czas trwania loterii od czasu określonego w wydanej decyzji zezwalającej.

W ramach sprawowanego nadzoru i kontroli izby skarbowe przeprowadziły 54 kontrole, w wyniku których skontrolowano prawidłowość urządzania 58 loterii promocyjnych i 1 loterii fantowej (załącznik nr 3). W czterech przypadkach, w wyniku ustaleń pokontrolnych przekazano sprawy do urzędów skarbowych celem wszczęcia postępowań karnych skarbowych. W dwóch przypadkach została wymierzona kara grzywny w łącznej wysokości 1 253,30 zł. Wykazano następujące nieprawidłowości:

- prowadzenie loterii promocyjnej bez nadzoru,
- urządzanie loterii promocyjnej w innym terminie niż określony w regulaminie,
- zaniżanie wartości puli nagród,
- zawyżanie wartości puli nagród.

Przeprowadzona przez Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych analiza wydanych przez izby skarbowe decyzji zezwalających i zatwierdzonych regulaminów gier na automatach o niskich wygranych wykazała, że:

- nieprawidłowości w wydanych zezwoleniach na urządzanie i prowadzenie gier na automatach o niskich wygranych dotyczyły:
 - niewłaściwego określania nazwy ustawy,
 - nieprecyzyjnego określania miejsc lokalizacji punktów urządzania gier na automatach o niskich wygranych,
 - błędnego określania wartości poszczególnych udziałów,
 - nieprawidłowego podawania nazwy organu wydającego zezwolenie.
- nieprawidłowości w zatwierdzonych regulaminach na urządzenie gier na automatach o niskich wygranych dotyczyły:
 - braku pełnej nazwy i adresu siedziby podmiotu urządzającego grę,

- zbyt lakonicznego określania zasad gry,
- niewłaściwego definiowania wysokości kapitału gry przeznaczonego do natychmiastowej wypłaty wygranych lub całkowitego braku jego określenia,
- błędnego określenia terminu przedawnienia roszczeń.

W 2003 roku izby skarbowe, w ramach sprawowanego nadzoru i kontroli, nie przeprowadziły żadnych kontroli działalności podmiotów urządzających i prowadzących gry na automatach o niskich wygranych ze względu na fakt, iż na terenie większości izb podmioty jeszcze nie prowadziły przedmiotowej działalności lub ją dopiero rozpoczynały.

Departament GL udzielił odpowiedzi na 46 skarg uczestników gier i zakładów wzajemnych z zakresu zasad organizowanych gier, w których o uzyskaniu wygranej rozstrzygano w drodze losowania, i tak:

- 18 skarg dotyczyło gier liczbowych,
- 2 skargi dotyczyły loterii promocyjnych,
- 11 skarg dotyczyło zakładów wzajemnych,
- 6 skarg dotyczyło loterii pieniężnych,
- 3 skargi dotyczyły gier urządzanych w kasynach gry,
- 4 skargi dotyczyły konkursów z nagrodami,
- 2 inne skargi nie związane z prowadzeniem gier i zakładów wzajemnych.

Obowiązek w zakresie nadzoru rynku gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych Departament Gier Losowych i Zakładów Wzajemnych realizował również poprzez wspólne działania z urzędami kontroli skarbowej, urzędami skarbowymi, organami celnymi, Policją oraz prokuraturą, które obejmowały:

- kierowanie wniosków do urzędów kontroli skarbowej, za pośrednictwem Departamentu Kontroli Skarbowej, o przeprowadzenie kompleksowych kontroli w podmiotach posiadających zezwolenie Ministra Finansów na urządzenie gier i zakładów wzajemnych,
- kierowanie zawiadomień o przestępstwie do właściwych urzędów skarbowych w związku z naruszeniem przepisów ustawy oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy.
- kierowanie wniosków do prokuratur o wszczęcie postępowań przygotowawczych w związku z uzyskanymi informacjami o prawdopodobieństwie naruszenia przepisów ustawy oraz przepisów wykonawczych wydanych do tej ustawy.

Ponadto mając na uwadze zapewnienie możliwie najskuteczniejszej realizacji przepisów ustawy:

- udzielane były odpowiedzi na pytania prokuratury, Policji, urzędów kontroli skarbowej, izb skarbowych, urzędów skarbowych, organów celnych i jednostek straży granicznej z zakresu rynku gier i zakładów wzajemnych oraz wyjaśniano wątpliwości dotyczące zakwalifikowania badanych gier,
- prowadzona była bieżąca analiza informacji dotyczących kontroli przeprowadzonych przez inspektorów kontroli skarbowej i pracowników szczególnego nadzoru podatkowego.

Celem podejmowanych działań było w szczególności:

- zdyscyplinowanie podmiotów działających na rynku gier i zakładów wzajemnych w zakresie prawidłowości obliczania podatku od gier,

- zdyscyplinowanie podmiotów działających na rynku gier i zakładów wzajemnych w zakresie przestrzegania przepisów ustawy oraz warunków zawartych w zezwoleniach i zatwierdzonych regulaminach gry,
- zwalczanie nielegalnego urządzania gier na automatach,
- zwalczanie nielegalnego przyjmowania zakładów wzajemnych za pośrednictwem *Internetu*,
- eliminowanie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących pojęcia „gra na automacie”,
- zwalczanie nieuczciwych praktyk firm wysyłkowych organizujących konkursy,
- przeciwdziałanie organizowaniu tzw. „piramid finansowych” przy prowadzeniu gier,
- przeciwdziałanie organizowaniu loterii promocyjnych bez wymaganego zezwolenia,
- zwalczanie rozprowadzania na rynku krajowym losów zagranicznych loterii pieniężnych,
- przeciwdziałanie naruszeniom ustawy w zakresie zakazu reklamy niektórych gier i zakładów wzajemnych.

5. Homologacja, rejestracja, egzaminy, świadectwa zawodowe

5.1. Homologacja i rejestracja automatów i urządzeń do gier

Wykonując delegację zawartą w przepisie art. 16 ustawy Minister Finansów w drodze rozporządzenia z dnia 31 października 2000 roku w sprawie warunków urządzania gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach¹⁵ określił ogólne warunki urządzania gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach oraz warunki dopuszczenia do eksploatacji i użytkowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej automatów do gier oraz urządzeń do gier losowych.

Zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia automaty do gier oraz urządzenia do gier losowych mogą być eksploatowane i użytkowane wyłącznie przez podmioty posiadające zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach. Warunkiem dopuszczenia automatu lub urządzenia do gier do eksploatacji i użytkowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uzyskanie świadectwa homologacji oraz świadectwa rejestracji takiego automatu lub urządzenia, które wydaje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o zmianie ustawy o grach...¹⁶ stosownie do art. 16 tej ustawy Minister Finansów w drodze rozporządzenia z dnia 3 czerwca 2003 roku w sprawie warunków urządzania gier¹⁷ określił ogólne warunki urządzania gier i zakładów wzajemnych oraz zasady eksploatacji i użytkowania automatów i urządzeń do gier.

W oparciu o przepisy cyt. wyżej rozporządzenia, od dnia 15 czerwca 2003 roku warunkiem dopuszczenia automatu lub urządzenia do gier do eksploatacji i użytkowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest rejestracja takiego automatu lub urządzenia na podstawie badania.

5.1.1. Homologacja automatów do gier i urządzeń do gier losowych

Do dnia 15 czerwca 2003 roku świadectwo homologacji stwierdzało dopuszczenie danego typu automatu do gier lub urządzenia do gier losowych do eksploatacji i użytkowania.

Świadectwo homologacji mogło być wydane dla typu automatu do gier lub urządzenia do gier losowych, którego konstrukcja zapewniała:

- bezpieczeństwo użytkowania,
- poprawność działania układów elektromechanicznych i elektronicznych,
- określenie losowości wyników gry,
- zabezpieczenie przed ingerencją z zewnątrz.

Wydanie świadectwa homologacji następowało po przeprowadzeniu badań przez jednostkę badającą wyznaczoną lub upoważnioną przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

¹⁵ Dz.U. z 2000 roku Nr 95, poz. 1049

¹⁶ Dz.U. Nr 84, poz. 774

¹⁷ Dz.U. Nr 102, poz. 946

Minister właściwy do spraw finansów publicznych upoważnił do prowadzenia badań homologacyjnych cztery jednostki badające:

- Wojskową Akademię Techniczną (Zakład Homologacji Jednostki Badającej WAT),
- Politechnikę Warszawską (Zespół Badawczy Jednostki Badającej ds. Homologacji UGL PW),
- Przemysłowy Instytut Elektroniki,
- Instytut Mechaniki Precyzyjnej.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych zatwierdzał szczegółowe wymagania techniczne i program badań opracowany przez jednostkę badającą.

Do dnia 15 czerwca 2003r roku upoważnione jednostki badające przedstawiły ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych 40 kpl. opracowań wymagań technicznych i programów badań homologacyjnych automatów do gier i urządzeń do gier losowych (w tym: WAT - 20, PW - 20). Wszystkie przedstawione wymagania techniczne i programy badań zostały przez ministra zatwierdzone.

Jednostki badające przeprowadzały badania homologacyjne na zlecenie i koszt wnioskodawców tj. zainteresowanych podmiotów (właścicieli) automatów do gier i urządzeń do gier losowych.

Do dnia 15 czerwca 2003 roku do jednostek badających wpłynęły zlecenia na przeprowadzenie badań homologacyjnych od 10 podmiotów:

- Polski Monopol Loteryjny Sp. z o.o.,
- ZPR S.A.,
- Orbis Casino Sp. z o.o.,
- Casino Polonia-Wrocław Sp. z o.o.,
- Club Fair Play Sp. z o.o.,
- Fortuna Sp. z o.o.,
- Synot Polska Sp. z o.o.,
- Titanex Sp. z o.o.,
- PRU Filmotechnika Sp. z o.o.,
- Casinos Poland Sp. z o.o.

Upoważnione jednostki badające do dnia 15 czerwca 2003 roku przekazały 73 pozytywne opinie techniczne z badania homologacyjnego (WAT - 45, PW - 28). Do dnia 15 czerwca 2003 roku Minister Finansów wydał 77 świadectw homologacji automatów do gier i urządzeń do gier losowych.

Tabela 33 Liczba świadectw homologacji wydanych w latach 2000 - 2003

	2000	2001	2002	2003
wydane świadectwa homologacji	177	94	60	77

5.1.2. Rejestracja automatów do gier i urządzeń do gier losowych

Do dnia 15 czerwca 2003 roku zgodnie z przepisem § 10 ust.1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 31 października 2000 roku w sprawie warunków urządzania gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach¹⁸ dokumentem stwierdzającym uprawnienie określonego podmiotu do wprowadzenia do

¹⁸ Dz. U. Nr 95, poz. 1048

eksploatacji i użytkowania automatu do gier lub urządzenia do gier losowych posiadającego świadectwo homologacji było świadectwo rejestracji. Minister właściwy do spraw finansów publicznych wydawał świadectwo rejestracji na czas określony, nie dłuższy niż 6 lat.

Podmioty prowadzące działalność w zakresie gier losowych lub gier na automatach występowały do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie świadectw rejestracji dla automatów do gier i urządzeń do gier losowych eksploatowanych w ośrodkach gier. Wydanie świadectwa rejestracji następowało po przeprowadzeniu badania przez jednostkę badającą. Badanie odbywało się na koszt wnioskodawcy i polegało na sprawdzeniu:

- zgodności rejestrowanego automatu do gier lub urządzenia do gier losowych z typem, na który zostało wydane świadectwo homologacji,
- wyposażenia automatu do gier w widoczne dla grających informacje, umieszczone w sposób uniemożliwiający ich usunięcie bez uszkodzenia lub zniszczenia automatu, określające: nazwę gry, stawkę za grę, tabelę wygranych, opis sterowania grą, oznaczenie uprawnienia do użytkowania automatu do gier,
- wyposażenia automatu do gier w system trwałej rejestracji i zapamiętywania danych, które pozwalają na ustalenie kwoty stanowiącej podstawę opodatkowania podatkiem od gier.

Tabela 34 Liczba świadectw rejestracji automatów do gier i urządzeń do gier losowych wydanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych do dnia 14 czerwca 2003 roku

miejsce eksploatacji	urządzenia do gier losowych	automaty do gier	razem
salony gier na automatach	4	468	472
kasyna gry	14	88	102
salony gry bingo pieniężne	–	–	–
Geant Polska Sp. z o.o.	15	–	15
R A Z E M	33	556	589

Od dnia 15 czerwca 2003 roku w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku w sprawie warunków urządzania gier...¹⁹ warunkiem dopuszczenia automatu lub urządzenia do gier do eksploatacji i użytkowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest rejestracja automatu lub urządzenia na podstawie badania poprzedzającego rejestrację.

Badanie poprzedzające rejestrację automatu lub urządzenia do gier przeprowadza jednostka badająca upoważniona przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Badanie takie polega na sprawdzeniu, czy konstrukcja automatu lub urządzenia do gier zapewnia:

- bezpieczeństwo użytkowania,
- poprawność działania układów elektromechanicznych i elektronicznych,
- możliwość określenia stopnia losowości gry,
- zabezpieczenie przed ingerencją z zewnątrz,
- prawidłowe ustalenie wartości maksymalnej stawki i wartości maksymalnej jednorazowej wygranej.

¹⁹ Dz.U. Nr 102, poz. 946

Do przeprowadzania badań poprzedzających rejestrację automatów i urządzeń do gier minister właściwy do spraw finansów publicznych upoważnił następujące jednostki:

1. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie,
2. Instytut Elektrotechniki I Oddział w Gdańsku,
3. Instytut Energetyki w Warszawie,
4. Instytut Mechaniki Precyzyjnej w Warszawie,
5. Politechnika Lubelska,
6. Politechnika Łódzka,
7. Politechnika Rzeszowska,
8. Politechnika Warszawska,
9. Politechnika Wrocławska,
10. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji w Warszawie,
11. Przemysłowy Instytut Elektroniki w Warszawie,
12. Urząd Dozoru Technicznego w Poznaniu.

Po uzyskaniu przez podmiot pozytywnego wyniku badań poprzedzających rejestrację minister właściwy do spraw finansów publicznych dokonuje na wniosku podmiotu prowadzącego grę poświadczenia rejestracji automatu lub urządzenia do gier, na którym wskazuje numer rejestracji automatu lub urządzenia do gier. Poświadczenie rejestracji stwierdza uprawnienie określonego podmiotu do wprowadzenia do eksploatacji i użytkowania automatu lub urządzenia do gier. Poświadczenia rejestracji dokonuje się na okres 6 lat .

Od dnia 15 czerwca 2003 roku tj. od czasu wejścia w życie nowelizacji ustawy z wnioskami o rejestrację występują podmioty prowadzące działalność w zakresie gier losowych, gier na automatach oraz gier na automatach o niskich wygranych.

Tabela 35 Liczba poświadczeń rejestracji automatów do gier i urządzeń do gier losowych oraz automatów do gier o niskich wygranych wydanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych od 15 czerwca do 31 grudnia 2003 roku

miejsce eksploatacji	urządzenia do gier losowych	automaty do gier	razem
salony gier na automatach	1	501	502
kasyna gry	16	41	57
salony gry bingo pieniężne	–	–	–
punkty gry na automatach o niskich wygranych	–	1 333	1 333
R A Z E M	17	1 875	1 892

5.2. Egzamininy i świadectwa zawodowe

Do dnia 14 czerwca 2003 roku zasady przeprowadzania egzaminów i wydawania świadectw zawodowych oraz uiszczania opłat w 2003 roku regulowały przepisy ustawy oraz przepisy wykonawcze (rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 października 2000 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o grach ...²⁰ i rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2002 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o grach...²¹).

²⁰ Dz.U. Nr 95, poz. 1048

²¹ Dz.U. Nr 221, poz. 1859

Od dnia 15 czerwca 2003 roku zasady przeprowadzania egzaminów i wydawania świadectw zawodowych oraz uiszczania opłat w 2003 roku regulują przepisy ustawy oraz przepisy wykonawcze (rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o grach...²²

W 2003 roku przed komisją wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych odbyło się 46 egzaminów. Z przebiegu każdego egzaminu sporządzony był protokół.

W 2003 roku do egzaminów przystąpiło 1 603 zgłoszonych kandydatów. Osobom, które złożyły egzamin z wynikiem pozytywnym (1 582 osoby) wydano świadectwa zawodowe.

Z tytułu opłat uzyskanych za złożenie egzaminu w 2003 roku wpłynęło 1 059 170 zł a za wydanie świadectw zawodowych 317 982 zł (w sumie 1 377 152 zł).

Tabela 36 Liczba przeprowadzonych egzaminów, podmiotów, które złożyły wnioski o egzamin i liczba wydanych świadectw zawodowych w latach 2000 - 2003

rok	liczba przeprowadzonych egzaminów	liczba podmiotów	liczba wydanych świadectw zawodowych
2000	39	94	1 224
2001	45	90	1 456
2002	54	63	1 595
2003	46	89	1 582

W 2003 roku minister właściwy do spraw finansów publicznych pozytywnie rozpatrzył 393 wnioski o wydanie świadectw zawodowych złożonych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych.

Tabela 37 Podmioty i liczba złożonych przez nie wniosków o wydanie świadectw zawodowych w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych w 2003 roku

podmiot	liczba wniosków
Betako Sp. z o.o.	2
Bingo Centrum Sp. z o.o.	32
KG Biss International Ltd.	1
Casino Centrum Sp. z o.o.	7
Club Fair Play Sp. z o.o.	1
Casino Polonia – Wrocław Sp. z o.o.	21
Casinos Poland Sp. z o.o.	33
Estrada Polska Sp. z o.o.	7
Finkorp Sp. z o.o.	6
Fortuna Sp. z o.o.	3
Golden Play Sp. z o.o.	3
Grand Sp. z o.o.	1
Orbis Casino Sp. z o.o.	33
Służewiec TWK Sp. z o.o.	4
Profesjonal Sp. z o.o.	45

²² Dz.U. Nr 102, poz. 948

PRU Filmotechnika Sp. z o.o.	6
Star – Typ Sport Sp. z o.o.	62
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	5
Totolotek (Toto Mix) S.A.	13
ZPR S.A.	23
R A Z E M	308

Tabela 38 Liczba wniosków o wydanie świadectw zawodowych w zakresie loterii promocyjnych, loterii audiotekstowych i gier na automatach o niskich wygranych złożonych w 2003 roku

podmiot	liczba wniosków
loterie promocyjne	59
loterie audiotekstowe	4
gry na automatach o niskich wygranych, w tym:	22
Fortuna Sp. z o.o.	4
Grand Sp. z o.o.	8
Golden Gate Sp. z o.o.	2
Grupa FP Sp. z o.o.	3
Interplay S.A.	2
Victoria Serwis Sp. z o.o.	3
R A Z E M	85

Ilość wniosków, przeegzaminowanych osób, wydanych świadectw zawodowych i uzyskanych z tego tytułu opłat w 2003 roku z podziałem na podmioty oraz rodzaje gier lub zakładów wzajemnych przedstawia załącznik nr 4.

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o grach losowych, zakładach wzajemnych i grach na automatach (Dz. U. z 1998 roku, Nr 102, poz. 650) minister właściwy do spraw finansów publicznych uznał za ważne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej świadectwa wydane przez spółkę Totalizator Sportowy Sp. z o.o., powołaną do wykonywania monopolu Państwa w zakresie gier liczbowych i loterii pieniężnych i do dnia 15 czerwca 2003 roku wydał **5 187** zaświadczeń.

Od dnia 15 czerwca zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy minister właściwy do spraw finansów publicznych uznał za równoważne ze świadectwami zawodowymi **3 772** świadectwa wydane przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o., za wydanie których została pobrana opłata w wysokości **758 172 zł**.